

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Szerda, szeptember 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Veséreltek: Példa a szomszédból.

Az angol király Bécsben.

„Szent” háborút akar.

tűzvesz.

adgyakorlatok.

La. gy hadosztályban.

A pol. ai válság.

Haza az ijvilágból.

Egy ált. ornagy balesete.

Hetyey P. úspök halála.

A hegyaljai vasút részvényei.

A „szent” erők.

Tárca: E pontyék öröksége. Irta: Szépfaludi Ö.

Feren. c.

Regény- Csarnok: A toltékek kincse. Irta:

Ritt Gyula.

Példa a szomszédból.

Arad, szeptember 1.

Temesvár város törvényhatósága — mint mai napunk közt olvasható — a napokban egy nagyobb szabású vállalkozásnak tette az alapkövét, amennyiben elhatározta, hogy megveszi a városi villamos vasutat, mely ez idő szerint egy külföldi konzorciumnak képezi tulajdonát.

Temesvár városa a gazdasági tevékenységnek mind nagyobb területét hódítja meg magának és miután a közvilágítást már átvette saját kezelésébe, most a városnak ép oly fontos közlekedését is a saját vezetése és ellenőrzése alá helyezte. Ez a város ezzel a jelentőségteljes gazdasági akcióval Európa és Amerika legelőreladottabb törvényhatóságai közé

tartozik és ezzel a lépéssel olyan szociálpolitikát inaugurál, mely a legfejlettebb városok évtizedes tapasztalatai szerint sikeresnek és a köz javára szolgálónak bizonyult.

Mert rég elmúlt annak az ideje, mikor a városok tevékenységüket a közigazgatással és a rendőrséggel kimerítettnek látták, a rövidlátó és korlátolt álláspontot, hogy egy város gazdasági vállalatok vezetésére hivatva nincs, már mindenütt feladták és helyet engedtek annak az ellenkező nézetnek, hogy oly fontos érdekek kielégítése, mint a világítás és közuti közlekedés, egyáltalán csak a közt képviselő törvényhatóságnak esnek feladatai.

A közlekedés, mely nyilvános tulajdont képező utakon folyik le, csakis a nyilvánosságnak lehet tulajdona. Egy olyan vállalat, melynek jövedelmezősége a lakosság fejlődésétől, szorgalmától és munkásságától függ, csakis ennek hozhat és ennek hozzon hasznot. Mi aradiak megtanultuk belátni azt, hogy nem járja, miszerint ötven évig, vagy azontul is, egy város jövője és a várható fejlődés minden előnye magántársulatoknak szolgáltatassék ki. Semmiféle szerződés, legyen bár a legelőreladottabb, a városoknak, illetve a törvényhatóságoknak a megillető hasznot biztosítani nem képes.

Ezért van, hogy minden modern városban már az a törekvés kapott lábra, hogy minden a köznek szolgáló vállalat városi kezelésbe kerüljön. Legyen a lakos-

ságé, amit a lakosság tart fenn. Gazdaságilag egészséges vérkeringésnek veti meg alapját, ha a nyilvános üzemek haszna, mint a világítás és a közuti vasuté, újra-éltetőleg és táplálólólag ismét a nyilvánossághoz térül vissza.

Kísérletezésről, sőtétbe ugrásról ilyen dolgoknál nem lehet szó, sokkal nagyobb már a tapasztalat ezen a téren. Olaszországban Giolitti belügyminiszter már 1902. évi márciusában törvényjavaslatot terjesztett be, mely a nyilvános vállalatok városi kezelésbe való athajtását szabályozza.

A légszészvállalatok megvárosiasítása Olaszországban fényes eredményeket produkált. A világító gáz ára, a vállalatnak városi kezelésbe történt átvétele után, Ascoliban köbméterenként 45 centimesről 30-ra szállott le, Livornóban 20-ról 19-re, Paduában 38-ról 20-ra, Paviában 25-ről 13-ra, Reggio Calabriában 48-ról 28-ra, Udinében 32-ről 27-re, Vicenzában 40-ről 27-re.

Hogy Angliában mennyire előhalad a vállalatok közkezelésbe való átutalása, bizonyítja az a tény, hogy az angol parlament az 1900-ik év egyik ülészakájában városi tulajdont képező közuti vasutakra 154 mértföldnyi hosszúságban adott engedélyt, továbbá 12 gázgyárnak és 8 vízvezeték münnek közkezelésbe való átváltását engedte meg.

Amsterdamban 1899-ben vette át a város a gázgyárat, és már az első évben, dacára, hogy a gázárak köbméterenként

Pontyék öröksége.

Irta: Szépfaludi Ö Ferenó.

I.

Ponty Gáspár jó barátom volt. A felesége, Varanyai Marianne, közeli rokonom, Vermeesen utkán, ahol Ponty gimnáziumi tanár volt, akint tanítványok, a kollégák és az emberek egyaránt szerettek.

A Gólya-utcában laktak egy kis bérlakásbambelyet egy barátjok — aki közben nagy házat vásárolt — jutányos áron engedett át nekik.

Mint rendes tanárnak háromezer korona volt a fizetése, s mert rajzolni is igen szépen tudott, elég jövedelmük volt, hogy tisztességesen megéljenek.

A férjnek nem voltak költséges passziói, legfeljebb az igazgatóékhöz látogatott el vasárnap délutánként egy pár whist-partira. Ott-hon néha sakkozott is és pedig egyedül. Eleinte megpróbálta a felesége türelmét, hanem mikor a harc h vében a szörnyeteg férj a tornyot, vagy valamely futót elcsipte, a haragos kis asszonyka arca hirtelen lángba borult s szétverte a királyt, királynét, a lovat, a futót, szóval az egész társaságot; még jó, hogy a férje szárazon menekülhetett a véres csatából.

Ennek okáért jobbnak látta, hogy egyedül élvezze a sakkjátékot. Néha átvettődött Pontyékhoz a közjegyző a szomszédból, aki könyvet is

irt a sakkművészetről s ekkor teljes meglepettség ömlött el a kis igényű tanáron.

Nagyon szerény ember volt, talán sohasem is házasodott volna meg, ha Varanyai Marianne, az én kis életrevaló unokahugom nincs a világon.

Már két esztendeig járt a tanár ur a Varanyaiék portájára s nem nyilatkozott. Jártak mások is, a fiatal közjegyzősegéd, a kis mérnök, akik nyilatkoztak, de Marianne mindenkinek azt mondta: még nem is gondoltam a házasságra! Ki tudja egyáltalán férjhez megy-e valaha?

Minden ilyen nyilatkozat, mely a vetélytársak keserű tapasztalatait gyarapította, Ponty Gáspár kedvét, reményét is lelohasztotta.

A kis mérnök, Barna Károly, aki Pontyra egy percig is soha nem volt féltékeny, mikor forró szerelmi nyilatkozatára hideg zuhanynyal válaszoltak, ráborult a derék tanárra s úgy zokogott.

— Vajjon kire vár a szép Marianne? — kérdezte meglehetősen kíváncsisággal Ponty tanár ur.

— Talán báróné akar lenni!? — szolt keserűen a kis mérnök.

— De hát hol az a báró?

— A multkor a nagy erdőben találkozott egy vékony hadnagygyal, aki báró volt.

A báró nem jelentkezett, de azért sem közjegyzősegéd, sem a kis mérnök nem jutottak zöld ágra. Vajjon ki is fogja elvenni vagy vén leány marad?

Az öreg Varanyai, ki nagyon szerette Marianne-t s minél tovább tarthatta itthon annál jobban örvendett, legtöbbször becsülte Ponty Gáspárt, aki néma, mint a sir s nem zaklatja a szegény leányt szerelmi nyilatkozatokkal. „En nem is tudom, mi joga támadnak rá a szegény leánygyermekre, ha már hosszú ruhát kapnak? Azt hiszik, a tizenhat vagy tizenhét éves lánynak már menekülnie kell a szülői házból, ahol legjobb dolga volt? A szegény kis kanári madárunk is egyszer kiszabadult a boldog otthonából, kirepült az utcára s aztán egyszerre szétmarcangolták a madarak anarhistái. Csak hadd maradjon a gyerek minél tovább itthon!

— De mégis csak furcsa, hogy Ponty Gáspár urnak van legalább három-négyezer korona jövedelme és még mindig agglégény. Épp a multkor mondta, hogy harmincéves s mégis hallgat! — szolt Varanyainé, ki nem egyforma gondolkozású volt a férjével.

II.

A dolog talán sosem került volna dűlőre, ha egy délután, mikor Varanyai mama rövid időre a szomszéd szobába távozott, hogy a szobájával értekezzék, Marianne oda nem fordul a tanár urhoz, s következő megnyitással nem világítja meg a helyzetet:

— Uram! On két év óta jár házunkba, ugy-e?

— Két év óta.

15 pfennigről leszállottak 11-re, a kamatokon és az amortizáción kívül körülbelül 800.000 márka hasznát élvezett.

A washingtoni közmunkahivatal 1900-ban közzétett kimutatásában pontos táblázatos kimutatás azt a következtetést vonta le, hogy az amortizációk, adók és kamatok figyelmen kívül hagyása mellett, az amerikai gáz- és villanyművek előállításának költségei, városi kezelésben sokkal kisebbek, mint magánkezelésben.

Hogy a község erőteljes gazdasági politikája milyen fényes perspektívát nyújt, azt a következő példák bizonyítják. Darlington angolországi város az utolsó hat évben gáz-, víz- és vásárügyekben 1,408,120 márka netto fölösleget ért el, melyet az adók leszállítására használtak fel. Birminghamban a gáz- és víz-művek fölöslege öt év alatt 2,474.560 márkára gyűlt össze. 1897. óta Manchester városi községi vállalatjai 8,842.400 márkával járultak hozzá a városi adókhöz.

Valóban, a tényeknek oly fényes sorozata ez, mely minden további érvelést fölöslegessé tesz és a mely formálisan parancsolja a nyilvános vállalatoknak városi kezelésbe való átvételét.

Egy beköszöntőjében Brinkmann, Berlin város polgármestere ez ügyben szép és igaz szavakat hangoztatott. Ezeket mondta:

— A közlekedésügy az én meggyőződésem szerint oly terület, melyen a hatalmi szerep a várost, mint az utak és terek birtokosát, okvetlenül megilleti, és melyet, ha szükséges, vissza kell szereznie.

(—a.)

Az angol király Bécsben.

(A balkáni kérdés megbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 1.

Az angol király látogatásának csakugyan inkább a külsőségei kérnek jelentőséget a politikában. A tegnapi ebéden elhangzott toasztokból valósággal kiérzett a gond, hogy a koronás szónokok egy

hajszalnyival se menjenek tovább, mint a meddig a britt állam s a monarchia nem sokat mondó viszonya s a világpolitikában kötelező óvatosság megengedi. Politikai nyilatkozatnak nem nevezhetné sem az angol király, sem Ferenc József felköszöntőjét. Edvárd király még csak felszínesen sem érintette a politikát s megmaradt a baráti érzelmek hangoztatásánál; a mi királyunk, a vendéglátó házigazda, szóba hozta ugyan a politikai helyzetet, de az állításainak nemleges formát adott. „Nincsenek közöttünk semmiféle politikai érdekellentétek... „A jövő nem fog semmiféle változást magával hozni... — ime azok a kijelentések, amelyeknek politikai fontosság van szánva.

Pohárköszöntőkben nem szokás politikát csinálni, de az uralkodók pohárköszöntőiből gyakorlott szem kiolvashat utbaigazítást s irányadást. A tegnap a Hofburg szertartási termében elmondott beszédeknek szemmel láthatólag az volt az intenciójuk, hogy tisztán a két uralkodó személyes barátságát hangoztassák. Hogy az angol király bécsi tartózkodása alatt mindennek dacára szóba kerül, sőt alapos megbeszélés tárgya lesz a Balkán, ahhoz kétség nem fér. Királyunk hangsúlyozta, hogy nincsenek érdekellentéteink. Eddig azonban közös érdekeink sincsenek. Most, hogy Anglia magatartása a keleti politikában megváltozott, igazat ad itt-ott a portának, talán megtalálják Bécsben a módot, hogy Anglia is a tekintélyével hozzájáruljon valahogy a balkáni szörnyűséges zavarok rendezéséhez.

Mai távirataink a következők:

A bécsi Hofburgban tegnap adott diszebed után a cerkléné az angol király a magyar és osztrák méltóságok előtt a legmélyebb nagyrabecsülés kifejezésével szolt felséges házigazdájának ülsztelelet parancsoló személyéről, akinek bölcsesége — ugymond — az egész világ csodálatát fölkelti. Az angol király továbbá a magyar miniszterelnök előtt meleg rokonszenvvel nyilatkozott Magyarországról és annak fővárosáról.

— Igen szívesen látom — mondta az angol király Khuen-Héderváry grófnak — minden alkalommal Magyarországon, ahol feledhetetlen napokat töltöttem és ak jó barátom van.

Örömmel emlékezett meg az angol király a belovári hadgyakorlatokról is, amelynél jelen volt és ahol először mutatták be neki Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, az akkori horvát bánt. Az angol király, aki a német nyelvet tökéletesen beszéli, hozzátette:

— Bizony, akkor valamennyien fiatalabbak voltunk tizenöt esztendővel!

London, szeptember 1. Times írja: A Ferenc József császár és király látogatásának bizalmatlan Ausztria Magyarország mint a mostani helyzetben politikai hatalmi faktor jelentőségének és annak a tekintélynek, a melyet a birodalom uralkodójának a nemzetközi politikában tulajdonítanak. A lap így vézi: Anglia legteljesebb bizalommal viseltetik Ferenc József császár és király helyes ítélete és legtisztább szándékai iránt.

A Standard írja: A Hofburgban adott tegnapi diszebeden mondott beszédekben ugy Ferenc József császár és király, mint Edvárd király rövid, de határozott bizonyítékát szolgáltatva a kitünő viszonyoknak, melyek két ország közt szakadatlanul fennáll. A lap azt mondja: Anglia csak örömmel láthatja a császár és király katonai állását az angol hadseregben épp ugy, mint annak politikai tevékenységét. Csak jöndulattal kísérhetjük — ugymond a lap — Ausztria-Magyarországnak ereje és tekintélye érdekében való fáradozásait. Az osztrák-magyar kormány a legközelebről van érdekelve az európai török tartományok sorsában. Ausztria-Magyarország érdeke, hogy a császár és király és Edvárd király közti hűbely nem hivatalos jellegű eszmecsere és nem kétkedünk, hogy Ferenc József császár és király biztosítást nyert arról, hogy a vonatkozó fáradozásait meglegedéssel és csak azt remélheti, hogy azok avval a mélyen foglalkoztatott, a melyet a mostani világ megkíván.

A Daily Chronicle írja: Ha Ferenc József császár és király visszaadná Edvárd király látogatását, az angol nép örömmel ragadná meg alkalmat nemcsak hogy azt a tiszteletet dokumentálja, melyet a császár-király jelkeme mindenütt kelt, hanem élénk szinpatiait és azt a lojális barátságért, a melyet a császár király nehéz időkben is tanusított Anglia iránt. Bizonyos meglegedéssel fogja eltölteni Európát halátja, hogy a helyzetről tanácskoznakoly ural-

— Milyen szándékkal jár egy fiatal férfi egy lányos házhoz két évig, felejen!

— Hogy megkedveltesse magát azzal, akivel akarja.

— És megkedveltette ön magát két év óta?

— Nem tudom.

— S miért „nem tudom”? Mert gyámoitlan vagyok. Megakarja-e tehát végre kérdezni, hogy szeretik-e, vagy se?

— Igen, de a jegyzősegéd és a kis mérnök is kosarat kapott!

— Azert kaptak kosarat, hogy maga ne kapjon!

— Bravó! — kiáltott magánkívül a tanár. No, ezt remélni se mertem!

— Gyáva! — vágott vissza Marianne odanyujtotta a kezét kézcsókra.

Egy hó mulva a száját is odanyujtotta. A Szent Rókus-templomban esküdtek és Ponty Gáspár oly boldog volt, hogy alig tudott a maga erejével felszállani a bérkocsiba.

Jól éltek. Megelégedettek voltak. Alig mult el tíz év s már féltucatnál több gyermekök volt, a mi természetesen öregbítette a boldogságot. Mikor kicsinyek voltak, nem is kerültek sokba; hanem aztán észrevette a gondos tanár, hogy a jövedelem alig elég a háztartásra, pedig mikor téli estéken a gyermekek már aiudtak és ők a párolgó teánál megbeszéltek az élet körülményeit, a jószívű tanár meg nem állhatta, hogy föl ne sohajtson:

— Egy kis örökség az sokat lendithetne!

— Talán van valami amerikai nagybátyád, a kitől örökölni remélsz Gáspár? — kérdezte kíváncsian a hü feleség.

— Nem tudom, nem emlékszem, hogy valamelyik nagybátyám Amerikába kivándorolt volna?

— Vagy ugy? Hát csak remélsz, ugy a világba remélsz?

— Ugy a világba édesem. Ám gyakran teljesül a remény, mikor az ember nem is gondolja. Es ha ugy 10—15 ezer korona beszálladna a kapunkon, nagy öröme lenne a Ponty családnak!

— No, ez az öröm, ezt hiszem elmarad.

III.

Egy délután ünnepélyesen felöltözve lépett be a szomszédos közjegyző, a wistpartner s valami írást adott át Ponty barátomnak s egy szersmind gratulált.

— Mi ez? — kérdezte a meglepett tanár csodálkozva.

— Ez: örökség.

— Ki örökölt?

— On, kedves barátom és szomszédom. Százezer korona megoszlik négy örökös közt. Onnek egy nagybátyja, ki negyven év előtt hagyta el ezt a várost, Bajorországba került, mint pincér egy vendéglőbe jutott, később sörgyára lett, s bár halála előtt nagy vesztések érték, nyolcvanezer korona vagyona unokabátyja négy gyermekére marad, ha ugyan egyetlen édes testvérének valahol nem rejtőzik valami maradéka. Ha nem maradt leszármazottja, akkor ön huszezer koronávat gazdagabb, mint eddig volt! Ez is valami!

Ponty barátom a remény örömétől egész el-

sáppadt s önkéntelenül felsóhajtott: „20,000 koronára volna szükségem!”

A derék tanár az írást átvevén, tés erővel, igyekezettel és buzgósággal járt utána, hogy ki tudja azt a lehető örökösöt, aki a remény teljesülésének utjában állna.

A bajorra vált Berger nagybácsi testvérének, a ki rég elhunyt, csakugyan mara egy Róbert nevű fia, a ki az afrikai zuávok közé állott és semmi híre sem vetődött visszahazájába évek óta.

Ponty magára vállalta a három örökös tanácsa érdekében is a gondot s mindenfelé roगतott, hogy megtudja, milyen sors érte az örökségvédő zuávot?

Hónapokig tartott, míg megtudta, hogy a fiatal Róbert Afrikából Amerikába s nan Ausztráliába fordult, de hogy mi történt vele senki sem tudta.

Körözték, hogy egy év mulva jeentkeznek, mert különben az utána következő örökösök fognak a hagyatékhöz jutni.

Mind év! Mennyi remény! Mily várakozás Ponty otthagya a sakkasztalját s nem bánta ha a felesége a sutba dobja is. Annál többet járt a közjegyzőhöz, ki ujjabb és ujjabb tanácsokkal látta el, s mikor hónapok multak, a remény sugarak egyre fényesebbé vált.

Ponty barátom megnézte a noteszát, végig számolta a kiadásait és ugy látta, hogy már ezer koronának sirját ásta a zöldelő remény ápolása miatt.

Az asszonyryal már a teázás nem volt olyan kedélyes, mint régen. Mindig valami terve volt a megvásárlandó házzal. Terveket

codók, a kik Európa békéjét mindenek felé helyezik és minden gondjukat arra fordítják, hogy az emberiség urye felett örökjének.

Bécs, szeptember 1. A kapucinusok kriptájához az angol király ma délelőtt házi ezredének ezredesi egyenruhájában nyitott kocsin hajtattott a melléje díszszolgálatra kirendelt *Bechtolsheim* tábornok kíséretében. A király, akit a kapucinusok gvardiánja üdvözölt, először *Erszébet* királyné koporsójához ment, a hol koszorut tett le „Nagy-Británia királyától” felirással. Rövid, csendes ima után a király *Rudolf* trónörökös koporsójához lépett, ahol szintén ugyanily felhatu koszorut tett le és imádkozott. A délelőtt folyamán az angol király a Bécsben időző főhercegeknél és főhercegnőknél leadta névjegyjét és azután az angol nagykövetségen adott reggelihez hajtattott. Tegnap este, közvetlenül a király megérkezése után ő felsége látogatást tett nála, melyet az angol király nyomban visszaadott.

Bécs, szeptember 1. Az angol nagykövetségen adott reggelin *Edvárd* király felköszöntötte királyukat, mint az angol hadsereg tábornagyát. Királyunk megleghangu felköszöntőben köszönte meg a megtisztelő kinevezést. Este az uralkodók *Mária Jozefa* főhercegnőnél családi ebéden vettek részt.

A gyilkos tűzvész.

(A tűzvizsgálat folytatása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

Budapestről jelenti tudósítónk, hogy a leégett Párisi Arubáznál a törmelékek elhordása gyorsan folyik és ma már annyira haladtak ebben a munkában, hogy a földszint és első emelet jórészt, megtisztították. A törmelék takarításnak egyik célja az is, hogy a tűz által nem egészen, de részben elpusztított tárgyakat értékesíteni lehessen. A *Goldberger* testvérek ezeket a tárgyakat ma kezdték eladni. Ma reggel kezdték meg a munkások a pince kiürítését is. Ez azért is célszerű, mert ezzel elejét veszik a tűz újra való kiörésének.

Csütörtökön érdekes vendége lesz a romoknak; erre a napra várják a new-yorki tűzoltó főparancsnokot, aki a katasztrófa utáni na-

rajzolt, külön majorsági udvart komponált szárnyasokkal való házakkal. Megváltozik minden, rá sem fog ismerni a világ a Gól, a utcai kis házra. Olyan fenséges dörű volt Ponty barátom arcán, ha az örökségről beszélt, hogy már csak az volt kívánatos; ha ne üssön valahogy váratlanul valami robbanó bomba.

Még egy nap volt hátra. Megelőző nap látogatásban volt a közjegyző szomszéd s gratulált, mint akkor, mikor a hagyatéki irással átjött.

— Egy nap van még hátra, ez alatt már nem jön el a vetélytárs sem Afrikából, sem Auszráliából.

Ponty csakugyan úgy szorongatta a zsebet, mintha a huszezer korona már ott helyezkedett volna el.

Csak a másnap meg ne virradt volna!

Megjött az örökös *Berger* Robert, kimutatta elsőbbségi jussát és szegény Ponty barátomnak képzeletben megvásárolt háza egyszerre úgy összeomlott, mintha óriási földrengés szakadt volna a fundamentumába.

Megölelte feleségét s csak annyit mondott: „Nem veszünk házat!”

A szomszéd jólelkű közjegyző vigasztalni akarta: „No, ez kérem oly ritka eset, mint mikor a mendőrgős menykő út bele az emberbe!”

A sakkfigurák onnan a szekrény tezejéről leintegettek s szemrehányást tettek, hogy a gazda őket mennyire elhanyagolta egy év óta.

Vége. A remény a legádázabb ellenség!

pon este kábeltelegrammban jelentette be eljövételét.

A boldogtalan *Reichner* Simon még mindig nem került meg. Neje ottan siránkozik naphosszat a romok felett és szivszorongva lesi, hogy valamelyik munkás a romok alul előkaparja férje holttest-maradványait. A szegény asszony most már csak arra kéri az istent, hogy legalább csontjait találják meg szerencsétlen urának. A szegény asszony egészen bizonyosra veszi, hogy férje meghalt.

Ma reggel 8 órakor folytatták a tűzveszélyes helyiségek megvizsgálását. A bizottság, mely ezt végzi, csütörtökön befejezi munkáját és akkor jelentést fog tenni vizsgálata eredményéről a főpolgármesternek, akinek kezdeményezésére kezdtek ehhez a munkához:

— Nem akarom — úgy mondta Márkus főpolgármester, — hogy ez a katasztrófa valaha megismétlődjék!

Ugy halljuk és pedig igen jó forrásból, hogy az intéző körök foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a fővárosi tűzoltóságot ellássák mind azzal a felszereléssel, amelynek hiánya egyik főoka volt annak, hogy a katasztrófa ily nagy mértékben beállott.

Komolyan foglalkoznak azzal, hogy rövid időn belül a tűzoltóság a mostani nagy falétrák helyett, vaslétrákat és csuszatókat kapjon, amelynek segítségével az emeletekre szorult embereket könnyen le lehet hozni és megszabadítani. A mentőponyvá elavult valami, ami semmire sem jó. Ezt már külföldön kipróbálták Külföldön nagyobb városokban a mentőponyvát régen a lomtárba dobták.

Egy tudósító ma délelőtt beszélt egy spanyol mérnökkel, *Spitz* Gyulával, aki a tűz kitörése alatt éppen abban az osztályban volt, ahol a babákat árusítják.

— A lapok leírása után rádsmertem — ugymond — arra a szegény emberre, akit *Reichner* Simonnak hívnak. Kis leányomnak akartam babát venni és *Reichner* Simon volt az, aki több darabot tett elém, hogy válasszak közülök. Egy két forintos babát választottam ki és *Reichner* éppen csomagolás végett átadta egyik segédjének, a mikor a tűz kitört. Fojtó füst és nagy hőség terjedt fel hozzánk.

— Jessünk, mert baj lesz! — szoltam *Reichner*hez, aki nyugodtan állott és mosolyogva szolt:

— Nem kell félni, jól vagyunk szervezve. Vannak tűzoltóink és egy-kettőre nem lesz tűz.

De alig, hogy ezt kimondta, már lángban állott az egész földszint. En be sem várva, még becsomagolják a babát, leugrottam az emeleti lépcsőkön és kiigyekeztem az utcára. Már akkor százával tolongtak az emberek kifelé és valóságos élet-halál harcot vívtak azért, hogy kijussanak. Tudtam, hogy nagy baj lesz a tolongásban és torkom szakadtából ordítottam:

— Lassan, lassan, mert agyongázolják egymást!

Ez hatott. A tömeg, amelyben nagyobb részt nők voltak, mérsékelte magát és szépen kijutott. Amint lábaimat kivettem a küszöbön, egy ember fogott meg, *Reichner* volt.

— Itt a csomagja uram! — szolt és átnyújtotta nekem a babát. Rémülve láttam azonban, hogy visszafordul.

— Mit mivel szerencsétlen? — kiáltottam rá, de már akkorra eltűnt a füst mögött. Többet nem láttam. A tűz kitörése után távoztam, nem is hittem volna, hogy ilyen nagy katasztrófa lesz belőle.

Érdekes, hogy mennyien jönnek kártérítésért és segélyért. Ma reggel a VII. kerületi előljáróságán megjelent egy fiatal ember, aki elmondotta, hogy tanukkal tudja igazolni, hogy

egy elájult asszonyt nőzett ki az égő áruházból és mentés közben elvesztette pénztárcáját amelyben 24 korona volt. Kéri tehát, hogy utalványozzák k. neki ezt az összeget, mert ő szegény ember, akinek nagy zavar. idéz elő ez hiányzó pénz.

Egy öreg ur napok óta jár a segélyt kiosztó bizottság nyakára és segélyt kér azon a címen, hogy ő az egyik tönkrement családtag nagybátyja.

— Az elhunytól segélyt kaptam minden hónapban. Nem sokat, de annyit, hogy nem kellett nyomorogni. Most meghalt és én segély nélkül állok!

Spira Adél állapota nem életveszélyes. Még mindig a Rókus-kórházban fekszik és lehet, hogy csak hetek múlva bocsátják el, mert a állapotát az a körülmény nehezíti, hogy folyton anyja után kesereg, a kiról különben nem tudja, hogy meghalt. Lázát az fokozza és az orvosok nagyon vigyáznak reája, hogy valahogy ne tudja meg anyja szomorú katasztrófáját. *Körmőczy* Zoltán dr. az orvosa, különben minden nap kétszer is megvizsgálja állapotát.

A kerepesi-ut. 40-ik számú ház lakói megbízták dr. *Lánczy* Jenő ügyvédet, hogy képviseljükben kártérítést indítson a főváros közönsége, illetve a közmunkatanács ama tagjai ellen, akik a tűzfal áttöréséhez az engedelmet megadták.

A szultán háborút akar.

(Szerbia csatlakozott a forradalomhoz. — Magyarországi szerbek a törökök ellen. — Forradalom előtt. — A szultán kívánja a hadüzenetet. — Áruhás szerb tiszték.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

A külföldi hatalmak képviselői szerbiai dolgoknak jöttek nyomára Szerbiában, ahol hatalmas akció folyik a macedoniai forradalom támogatása céljából. Az akció eddig nagy titokban történt s csak most került nyilvánosságra. Egész Dél Szerbiában folyik a toborzás a macedoniai felkelés számára s eddig már több mint három ezer szerb harcol Albánia szabadságáért.

A pánszláv mozgalmak egyik központja a Magyarországon székelő nagy szláv egyesület, a melynek elnöke *A. J. Tscherep-Spiridovits* az elmúlt hónapokban utazta be Szerbiát, ahol a hivatalos körökkel tárgyalásokat folytatott. E tárgyalások eredménye az, hogy nyíltan folyik a toborzás Szerbiában az albán forradalom javára, s hogy a szerb fölkelők élén egy szolgálatban levő szerb alezredes áll, ő szolgáltatja ki a felkelőknek a fegyvereket, lőszert s a pénzt, úgy, hogy a szerb csapatok teljesen felszerelve kerülnek a török területre, ahova eddig már több mint három ezer felszerelt embert küldöttek Szerbiából. E felkelőket negyven szerb nemzeti ruhába öltöztött tiszt vezényli a török ellen vívott guerilla harcokban. A csapatok fővezérléte egy szolgálatban levő őrnagyra van bízva. Legközelebb a Szerémségben s a Bánátban megkezdik a toborzást s viszik a magyar szerbeket a török ellen.

Belgrádba a moszkvai nagy szláv egylettől eddig tekintélyes összegek érkeztek a forradalmi mozgalom támogatása céljából, de még több pénzt várnak. Bizonyos, hogy a macedoniai forradalmi bizottság és Szerbia között megállapodás történt a forradalom támogatása dolgában. Legközelebb általános lesz a forradalom Macedoniában s akkor Szerbia nyíltan állást fog foglalni a forradalom mellett s részt vesz a Törökország elleni háborúban.

A porta háborús hajlandósága növekszik s maga a szultán is kívánja a hadüzenetet. Állítólag német befolyás dolgozik a portánál. A re-

dief-zászlóaljzat és az első hadtestet legközelebb mozgósítani fogják.

A bolgár felkelők Krusevo-ban öt görög kémel tartak el s nyomban kivégezték valamennyiüket.

A krohori kolostor porrá égett. Belgrádba érkezett jelentések szerint a tűzvész gyújtogatásból eredt s a bennégett barátok egynemelyikében ábruhás szerb tisztekre ismertek.

Bulgáriából érkező hírek szerint, Armentiben a lázadók több mint 400 lakost lemészároltak. Rakovoban és Delnicében a felkelők felperzselték a házakat és kegyetlenül legyilkolták az ellenszegülőket. Klitura és Milova helységeiben a lakosságnak sikerült a lázadókat visszaverni. A támadók közül sokan elestek, köztük a bandák négy vezére is.

TÁVIRATOK.

Az olasz király Bécsben.

Páris, szeptember 1. A *Matin* szerint Toriellli olasz nagykövet megerősítette, hogy az olasz király október első felében utazik Franciaországba. A látogatás dátumát a legközelebbi minisztertanácsban állapítják meg. A királyné nem kíséri el a királyt. A *Gil Blas* szerint a király tiszteletére rendezendő ünnepek júliusban megállapított programját fenntartják. Loubet elnök jövő év március havában adja vissza a látogatást.

A császár helyett.

Drezda, szeptember 1. Vilmos császár lemondott a drezdai városi kiállítás látogatásáról és a trónörökösöt bizta meg helyettesítésével: A trónörökös ma délelőtt érkezett ide.

A lippai hadgyakorlatok.

(A vezérkar főnöke Ujfalun.)

— Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

A mai nappal körülbelül befejezték az előkészületeit a délmagyarországi hadgyakorlatok utolsó, legérdekesebb részének: a zárógyakorlatoknak, s Ferenc Ferdinánd trónörökös fogadtatásának. Ferenc Ferdinánd trónörökös *csütörtök hajnalban* érkezik meg Temes-Ujfalura, s ugyanezen a napon kezdődik meg a zárógyakorlat, a temesvári 7. és a nagyszombati 12. hadtest mérkőzése.

A vezérkar főnöke már hétfő este megérkezett a főhadiszállásra, a hol a vezérkar már erős munkában van; ma érkezett meg a honvédségi adlatus s a tüzérség felügyelője. Ugyancsak ma este érkezett meg Temes-Ujfalura, a trónörökös fogadtatására Molnár Viktor temesmegyei főispán és Kabdebó Gergely alispán.

Az előkészületekről, valamint a mai eseményekről kiküldött tudósítónk a következőket jelenti:

Előkészületek a fogadtatásra.

Lippa nagyban készülődik a király helyettesének, Ferenc Ferdinánd trónörökösnek fogadtatására. A trónörökös e hó 8-án *csütörtökön reggel öt órakor* érkezik a lippai vasúti állomásra. A lippai állomáson már elkészült a diszes sátor, a mely udvari váróteremül szolgál. A sátor kívülről magyar stílusú díszítésekkel van tele, a belsejét gazdag drapériák ékesítik. Jobb és bal felől a király és a királyné bronz-szobra áll. A perontól balfelé eső oldalon kis öltöző-fülke van. A díszsátor belső berendezését egy nagy karos-szék és több pad fogják alkotni, középpont nagy több karu villamos

csillár függ alá. A sátor csucsán aranyos fényben a magyar korona pihen.

Lippától Temes-Ujfaluig az egész úton zászlós póznák lengenek. A póznák egyik oldalán piros-fehér-zöld, a másik oldalak kék-fehér. (Temesvármegye színei.) Zászlók lobognak, alattuk pedig Magyarország és Temesvármegye címere. Az út két végén két hatalmas diadalkapu van: a lippai állomás mellett levő „Isten hozott” felirással, a Temes-Ujfalu mellett levő diadalkapun pedig: „Éljen a király” s mellette az évszám, „1908.” Az utóbbi diadalkapun a magyar korona, s két, a harcot ábrázoló allegorikus szobor van.

Temes Ujfalu maga is zászlódiszben áll. Jól esik a szemnek, hogy a díszítéseken, — eltérően az eddigi hadgyakorlatok rendszerétől, — *sehol fekete-sárga tobozó nincsen.* A fekete-sárga szín csak a főhadiszálláshoz beosztott katonák és polgári személyiségek karszalagjain dominál.

Lippán Vannay Gusztáv kir. közjegyző előklésével száztáru bizottság alakult a trónörökös fogadására. A trónörökösöt Temesvármegye részéről Molnár Viktor főispán, Kabdebó Gergely alispán, Joanovits Sándor főjegyző és Prepeliczay Odön központi főszolgabíró, asztalnokmester fogadják; Lippa részéről Baróthy Ferenc főszolgabíró, Bene Gábor kir. járásbíró, dr. Gross József apátplébános, Hamsea Vojk görög keleti esperes, Mindl József községi bíró és Szávits György községi jegyző lesznek jelen a fogadtatásnál. A főherceghez Molnár Viktor főispán intéz üdvözlő beszédet.

A fogadtatásnál lesz száz fehér ruhás lippai leány. Lippán dobszóval adták tudtára a közönségnek a trónörökös érkezésének idejét, felhíván a fehér ruhás leányokat, hogy reggel öt óra előtt az állomás körül legyenek.

Zselénski Róbert gróf és a temesfalusi előjáróság az ujfalusi kastélynál fogadják a trónörökösöt és kíséretét.

A katonai előkelőségek Beck Frigyes báróval, a vezérkar főnökével a lippai állomáson fogadják Ferenc Ferdinándot, a kivel a külföldi követségi attasék is megérkeznek.

Temes-Ujfalu képe.

A tiszta, csinos sváb falu tele van katonai személyzettel és föliratokkal. A főhadiszállás, illetve a hadgyakorlatok fővezetősége a Titz-féle vendéglőben van, a mit a fölírás jelez: *Manöver-Oberleitung.* A vendéglő nagytermében dolgozik a vezérkar, egy másik szobájában van a térparancsnokság, a melyet Grzessecki százados vezet. Az udvarban van az élelmező-osztály.

A főhadiszállás előtt az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred legényei állanak őrt. Az aradi háziezredtől ötvennégy emberből álló főtiszad, mint törzsgyalogság van beosztva, Leitner főhadnagy parancsnoksága alatt. A trónörökös és a vezérkar főnökének lakásához, a Zselénski-kastélyhoz egy főtiszad 16. huszárezredbeli csapat van, mint törzslövasság vezényelve, Wieland főhadnagy vezetésével.

Tömerdek sok a faluban a csendőr és a detektív. A csendőrség részéről Altörjái csendőrezredes, a szegedi csendőrkerület parancsnoka és Bányai csendőrszázados van Ujfalun, a kiknek vezetése alatt ötvennégy gyalog- és nyolc lovas-csendőrből álló különítmény van összpontosítva. Az államrendőrség részéről Pavlik felügyelő van kirendelve, körülbelül harminc titkos rendőrrel, a kik többnyire a Zselénski kastély körül tartózkodnak.

Megszaporított személyzettel dolgozik a posta és táviró, a melyet Pethő temesvári postaigazgató vezet.

Allig van ház a községben, ahol kisebb-

nagyobbrangu katona nincs elszállásolva. A trónörökös a Zselénski-kastély első emeletén fog lakni. Lakosztálya három szobából áll: háló, dolgozó-szoba és fogadó terem. Ugyancsak az első emeleten lakik Beck báró tábornagy két szobában és segéd tisztje. A földszint egy része Könignek a kabinetiroda főnökének és személyzetének volt főtartva, miután azonban a király nem jön, az előbbieket látogatása is elmarad. A kastély egyéb részében a külföldi katonai attasék fognak lakni. Maga Zselénszki gróf a hadgyakorlatok idejére az intézői lakba költözött. A kastély parkjában hatalmas diszes étkező-sátor van fölállítva.

József főherceg lakása a templom-utcában, Burger János gazda házában volt kijelölve, azonban a főherceg gyengélkedése miatt nem fog részt venni a hadgyakorlatokon. Ugyanez utcában van a lakása Klobucsár altábornagy, a honvédség adlatusának, Kropacsek tábornagynak, a tüzérség felügyelőjének és Hugetz vezérőrnagynak, a hadgyakorlatok egyik döntőnökének, akik ma este érkeztek meg.

A hadgyakorlatok idejére a temesvári tüzoltóság egy nagyobb csapata van a községben állandó kézenlét alatt.

Már ma egyre száguldottak az ujfalusi-utcákon a fogatok, a motor-biciklik s az autombilek, a melyeknek nagy szerep jut a hadgyakorlatokon.

Beck br. Ujfalun.

Beck Frigyes báró tábornagy, a vezérkar főnöke, hétfő este hét óra harminc perckor érkezett meg segéd tisztjével a radnai vasúti állomásra. Itt Baráthy lippai főszolgabíró, katonai részről pedig Grzessecki százados, a temes-ujfalusi térparancsnok fogadta. A vezérkar főnöke ezután segéd tisztjével a hadsereg fővezényletének szolgálatára rendelt automobilon robogott be Temesujfalura. A kastélyban Zselénski Róbert gróf, a községi előjáróság részéről pedig Panajoth községi jegyző fogadták, azután sorban jelentkeztek előtte: a vezérkar tagjai, v. Wegbeck, az udvari főbiztos, Leitner főhadnagy, mint a törzsgyalogság Wieland főhadnagy, mint a törzslövasság parancsnoka, a csendőrség parancsnoka és Pavlik rendőrfelügyelő.

A fogadtatás után vacsora volt, melyen a polgári személyiségek közül csak a házigazda, Zselénski Róbert gróf volt jelen.

Ma reggel nyolc órakor a vezérkar főnöke szemlét tartott. Először a 33. gyalogezredtől vezényelt törzsgyalogságot vizsgálta meg, s Leitner főhadnagy előtt megelégedését fejezte ki a jól összeválogatott csapat fölött. A törzslövasságot, majd a vezérkar irodáit vizsgálta meg ezután, végül pedig megtekintette a mellékosztályokat és az istálló-sátrakat is.

Délelőtt a vezérkar főnöke automobilon kiment a határba és megtekintette a terepet, melyen a hadgyakorlatok befejező része fog lefolyni. A terep Allios körül, Hidegkut, Keszinc, Fibus, Szépfalu és Lippa községek között van.

Délben a főhadiszálláson levő tisztekkel együtt étkezett. Délután megtekintette a mult heti nagy tűz által elhamvasztott épületeket, s érdeklődött a tüzoltóktól, hogy nem kell e újabb tűzveszedelemtől tartani. A délután többi részét a kastélyban töltötte, s a vezérkar egyes tagjaival értekezett. Estefelé segéd tisztjével hosszabb sétát tett a községben.

Ma este érkeztek meg Radnára Kropacsek Alfréd tábornagy, a tüzérség főfelügyelője és Klobucsár altábornagy, a honvédség adlatusa.

A zárógyakorlatok programja.

A zárógyakorlatok, a melyen a két hadtest, a 7. és 12-ik, meg ütközik, szeptember 3-án kezdődnek.

A 7. hadtest önálló gyakorlatai ma értek véget. Augusztus 27-é óta Magyar Szákos körül egyesültek: a 17. gyaloghadosztály, Steinsberg Mór altábornagy, a 34. hadosztály Weisz altábornagy és a 23. honvéd gyalogdandár, Csallány vezérőrnagy parancsnoksága alatt. Ezekhez van beosztva a 8. huszárezred, a 7. huszárezred és a 8. honvéd-huszárezred. Mindezek vezetését holnap Schwitzer Lajos tábornagy veszi át. A 12-ik hadtestet Probst Emil tábornagy vezeti.

Holnap az összes csapatoknak pihenőjük lesz, de már délután két órakor megkezdik a lovas járőrök a felderítő- és hírszerző-szolgálatot. A további napok programja nagyjából ez:

Szeptember 3-án az élek találkozója, még pedig Hosszú és Petris községek között.

Szeptember 4-én, a nagyobb lövegek előnyomulása és szorosabb kontaktusba lépése.

Szeptember 5-én komolyabb harc-fejlesztések.

Szeptember 6-án vasárnap pihenő.

Szeptember 7-én a döntő ütközet, a mely valószínűleg Allios körül folyik le. Az ütközet napján lesz a lefűvés, a hadgyakorlatok megbeszélése és valószínűleg e napon utazik el a trónörökös is.

A záró gyakorlatok ideje alatt a két hadtest lovas-hadosztálya között hír szerint lesz egy lovas-ütközet is, már pedig az Arad és Felső közötti területen.

Ezután megkezdődik a csapatok elvonulása is.

Ezzel együtt említtük meg, hogy az aradi csapatok közül a 83. gyalogezred ez idő szerint Zsebelyen van, a honvéddal gázslóalj, a lugosi 8. ezred keretében: Kövesden; az aradi honvédhadosztály a 23. honvédgyalogdandárhoz, a cs. és kir. 8. huszárezred a 17. gyaloghadosztály mellé van beosztva.

Egy altábornagy balesete.

(Szerencsétlenség a manőveren.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

A Miskolc mellett nagygyakorlatozó 15-ik gyaloghadosztály parancsnokával, Konja Sándor altábornaggyal ma súlyos baleset történt. Az altábornagy kiesett egy kocsiból, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a lábát törte. Kórházba kellett szállítani, ahol veszedelmes műtet hajtanak végbe rajta.

A baleset részleteit a következő táviratban jelentik:

A hadosztályparancsnok ma a borsódmegyei Vatta községben tartózkodott, honnét a gyakorlatot vezette. Délután kocsin Emődre akart rándulni. Közönséges parasztkocsira ült, melyben egy vattai ember fiatal csikói voltak befogva.

Emődhez közel a lovak megvadultak valamitől s a kocsit elragadták. Orült vágatásban rohantak előre az országuton s minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy a kocsit nekivágják az utat szegélyező fák valamelyikének s izzé-porrá zúzzák.

Egy fordulónál a kocsit nagyot zökkent s Konja altábornagy, aki maga is segédkezni akart a lovak megfékezésében, kiesett az országútra. Az esés oly szerencsétlenül végződött, hogy az altábornagy egyik lábát eltörte.

A súlyosan sérült tabornokot Emődről hozott segítséggel bevitték a községbe, hol az orvos megvizsgálta s konstatálta, hogy lábtörés történt, amely komoly aggodalmakra ad okot. A katasztrófáról nyomban értesített katonatisztek külön vonatot rendeltek s a megsérült parancsnokot Budapestre vitték gyógykezelés végett.

Konja altábornagy balesete katonai körökben mindenütt nagy részvétet kelt. Igen népszerű, derék magyar érzelmű ember, aki a jövő hóban ünnepli negyven éves katonai jubileumát. Hosszabb ideig szolgált Szegeden, majd Nagyváradon, mint törzstiszt, mindkét helyen a polgárság meleg rokonszenvét szerezte meg. Egy időben éppen magyarszeretete miatt fölötteseivel kellemetlenkedtek is neki, de nem érték célját. Ellenkezőleg, Konja ezredes diadalmasan került ki az eilene megindított hajszából s gyorsan avanszált a vezérőrnagyi, majd az altábornagyi s ezzel a hadosztályparancsnoki méltóságig.

A politikai válság.

(A Wekerle-Apponyi kombináció.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

A politikában ma is teljes csendesség uralkodott. Itt-ott nyilatkozott egy-egy vezető szabadelvű párti politikus, de sem az, amit mondtak, sem, hogy kik ők, nem fontos. Egyelőre napirenden van a Wekerle-Apponyi-kombináció, de ehhez is még nagyon sok kétség fér, több, mint a közvélemény már most is általában hiszi. Khuen-Héderváry Károly gróf holnap birtokáról Budapestre érkezik, a király visszajöveteléig azonban nem fog történni a válságban semmi.

Mai hireink a következők:

Kombinációk Bécsből.

Egyik budapesti esti lap mai kiadásában az alábbi bécsi értesülést közli: Wekerle Sándor jelöltségét Bécsben elejtették. Zichyéknek sikerült Lichtenstein herceggel kijáratni azt, hogy Wekerle kiessék a jelöltségéből. Ugyanaz a szövetség, mely annak idején az egyházpolitikai reformok ellen vívott ádáz harcot, most feltámadt Wekerle ellen s kongregációsok, gyóntatóatyák és a klerikálizmusnak más fajta ügynökei immár elértek annyit, hogy Wekerle a miniszterelnökök szertartásához sem áll.

A király a nemzeti engedményeket nem az ő számára készíti. Apponyi számára se, kit a bécsi klerikálisok még feketébbre füstöltek, mint a minő valósággal.

Ki következik hát? Ha Csáky nem, akkor Khuen-Héderváry Károly gróf a király neki akarja adni azt, amit adni fog és nem másnak. A miniszterelnök nem tárgyal az ellenzékkel. A képviselőház elé terjeszti a megkapott engedményeket, a melyért cserébe csupán indemnitást kér. Ha megkapja helyreállott a béke. Ha nem kapja meg a miniszterelnök felbontja a király által hozzá intézett levelet, amelyben a magyar király elmondja, hogy közte és a képviselőház között vélemény eltérés keletkezett az 1867. 11. t. c. magyarizációját illetőleg. Ő tehát, mint alkotmányos király, megegyezésre nem juthatván a képviselőházzal, e döntést a nemzetre bizza. Ez pedig annyit jelent, hogy az országgyűlést felosztatják.

Program és választ.

Erdekes egy, a kormányhoz közelálló német lapnak következő fejtegetése:

A király a válság megoldásának programját, nem attól a személyiségtől kapná,

aki esetleg miniszterelnökké designáltatnék, hanem ellenkezőleg, a megoldás programját a király szabad elhatározásaként maga állapítaná meg s azután választaná ki azt a személyiséget, akit a vázolt alapon kabinetalakítással megbizna. A designált személyiség utja egyenesen a liberális pártba vezet s a szabadelvű párt értekezletének kell majd végleg eldöntenie, támogatja-e feltétlenül a kijelölt miniszterelnököt. Ha a válasz igenlő lesz, akkor a kormány programjának a katonai kérdést illető részét pártkérdésnek vetik föl s a többség minden egyes tagja az elé a választat elé állítatnék, hogy vagy aláveti magát a kormány programjának, vagy pedig kilép a pártból. Ha a designált miniszterelnök eképp a liberális párt támogatását megkapta, megalakítja a kabinetjét s a Ház elé lép.

Ez a közlemény mindenesetre igen furcsán világítja meg a politikai helyzetet, amely, ugyán látszik, még ezután lesz csak igazán válságossá.

Wekerle kijelentése.

A P. N. írja: A szabadelvű körben az este alig fordultak meg néhányan, köztük Wekerle Sándor is, aki hosszabban konferált Szentiványi Arpáddal.

Wekerle Sándorról ma hire járt, hogy ő egy esetleges Apponyi-kabinetbe nem lépne be, és ezt ki is jelentette. A mi értesülésünk szerint ez a hír megfelel a tényeknek és Wekerle már napokkal ezelőtt kijelentette, hogy ő Apponyi kabinetjében rcsszort miniszteri tárcát nem vállal.

Lázadás egy hadosztályban.

(A katonák visszatartása miatt.)

Arad, szeptember 1.

Feltűnést keltő cikket közöl mai számában a Független Magyarország. Megírja, hogy a 31-ik gyaloghadosztály legénysége körében a harmadik évet kitöltött katonák tervbe vett visszatartása miatt nagyfokú elégedetlenség mutatkozik. A tisztek attól tartanak, hogy lázadás, vagy legalább is fegyvelemsértés fog történni s e miatt ez a hadosztály nem is vesz részt az új hadgyakorlatokon.

A mindenesetre még megerősítésre ezoruló cikk szó szerint így hangzik:

Mikor a jó öreg k. k. generálisok a bécsi hadügyminiszteriumban összedugták fejüket s kétségbeesve konstatálták, hogy a rebellis magyar országgyűléstől az idén ujoncokat lehetetlen kapni, ha csak nemzeti engedményeket nem adnak nekik: valamelyiknek támadt egy eszméje. Az eszme pedig az volt, hogy a katonákat, kiket ez év október elsején kellene szabadságra bontani, benntartsák egészen ez év december 31-éig.

Az eszmét, mely a sárga-fekete országban köztetszést aratott, tett követte s a hadügyminiszter már ki is adta az ily értelemű parancsot. A magyar közvélemény felháborodott a hadügyminiszter e perfid rendeletére, nemcsak a polgárságnál keltett e törvénytelen rendelet visszahatást. A katonaságnál is. Nem ugyan az Ausztriából és Csehországból ideszakadt tiszt urak közt, hanem a legénység körében. A jó uraknak odaát a Lajtántul sikerült a dolgokat odavinni, hogy a kaszárnyába, melyet pedig olyan feltékenyen őriztek, bevitték a politikát.

A magyar, de különösen a budapesti szerek legénysége ugyanis politizál. Az a szegény baka, ki három éve számolja már a napokat, hogy mennyi hiányzik még október elsejéig

sehogysem akar beletörődni abba, hogy három hónappal tovább szolgáljon, mert a hadügy-miniszter ur így akar kifogni a magyar országgyűlésen. Tehát politizál és pedig ellenzéki politikát űz. Ez pedig a katonaságnál szokatlan dolog, oly szokatlan, hogy rettenetes módon megijedtek tőle a jó tiszturak.

Ijedelmük kifejezést nyer abban a rendeletben, amelyet most adtak ki. Elrendelték ugyanis, hogy a 81-ik gyaloghadosztály — mely áll a 44., 52., 69. és 81-ik bosnyák gyalogezredekéből, a 24. vadászászlóalj, a 7. utász-aszlóalj és a 17. számú egészségügyi osztályból — melynek napokban kellett volna Budapestről a zárógyakorlatokra elindulni a 82-ik gyaloghadosztályival Kecskemét körül találkozni, az idén ne menjen hadgyakorlatra, mert a legénység körében némi elégtelenség észlelhető. A fegyelmet pedig jobban lehet az állomáshelyen, mint a gyakorlatokon fenntartani. A tiszték tehát most megkettőzött figyelemmel kísérik a legénység viselkedését.

De még tovább is mentek ijedelmükben. Elrendelték ugyanis, hogy a 81-ik gyaloghadosztály egészen szeptember hó 30-ig Budapesten koncentrálva maradjon, mert attól tartanak, hogy a főváros lakossága felháborodásának tettekkel is kifejezést fog adni. Akkor pedig jó lesz a magyar bakákkal lövetni a magyar népre. Így csinálják a forradalmat.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* **Fóti Frida sikerei.** Fóti Frida, aki az aradi színtársulatnak f. évi október hó 1-től kezdve szerződött tagja, legutóbb a budapesti Népszínházban lépett fel operett szerepekben Krecsányi ~~szerepe~~ *szerepe* során. A kisasszony, aki feltűnő nagy sikert aratott, *A kornevillei harangok* Germain, és a *Boccaccio* bognárné szerepét játszotta. A fővárosi sajtó mindkét alakítását a legteljesebb elismeréssel fogadta, viszont a közönséget is meghódította művészi énekével és decens, finom játékával.

* **Elszereződött tenorista.** Az Aradi Nemzeti Színház széphangu tenoristája, *Bejczy György*, mint értesülünk, *Krecsányi Ignác* temesvári színtársulatához szerződött. Vele együtt szerződött neje, *B. Répásy Gusztó* is.

A „suszterek.”

(Egy ösmertelen epizód.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 1.

Szabadságharcunk legsötétebb napjait érdekesen eleveníti föl mostanában egy szentpéteryári tudományos folyóirat: a *Ruszkája Serarina* (Odon Régiségek.) Az orosz armádia egyik nyugalmazott törzstisztje mondja el a „lázdók harcá"-nak, mint a szabadságharcot nevezi, szomorú epizódjait, amiket még nem jegyeztek fel a dicsőséges idők krónikásai. A *világosi* gyászos napról emlékezve, elbeszéli, hogy mikor a honvédek lerakták a fegyvert, *Rüdiger* tábornok, az orosz sereg vezére, a magyar nemzet hősiessége iránt való tiszteletének kifejezésekképpen a magyar tiszteknek meghagyta fegyvereiket. Erről az elhatározásról azonban kötelességszerűen értesíteni kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát s ezt a feladatot a kurlandi származású *Köchli* őrnagyra bízta, aki személyesen vitte meg *Haynau*-nak a fővezér üzenetét. Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, idegesen elsápadt, majd, gonosz vonás öntötte el arcát s szája rángatózni kezdett:

— Megfoghatatlan! megfoghatatlan! — kiabálta magánkívül — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot! Meg kell tébolyodnom.

Köchli őrnagy, aki átérezte, hogy Haynau

kitörése az oroszokat illető szemrehányás, nem habozott a válaszszal:

— A magyar tiszték semmiesetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékolt dühében.

— Mit ért ön az alatt, hogy a nemes katonák.

— Nemes az, — volt a felelet aki fegyvert visel és megveri az ellenséget. Miután a magyarok önöket többször elpáholták, tökéletesen nemes embereknek kell őket tartanom.

A vértanuk hóhérja halálsápadtan pattant fel a helyéről. Halk, szakgatott hangon szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben, példás büntetést érdemel. Meg fogom kérni *Rüdiger* tábornokot hogy vonja önt felelősségre.

Asztalához ült és levelet írt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának *Köchli* őrnagynak kellett tábornokához vinnie. *Rüdiger* kérdőre fogta követjét:

— Mondd el őszintén, miféle gorombaságot mondtál Haynau-nak?

Az őrnagy felbátorodva beszélt el a jelenetet s hangsúlyozta hogy mint katonának a leigázott ellenfelek iránt ezzel a fellépéssel kellett tiszteletét kifejezni. *Rüdiger* generális mosolyogva fordult sarkon s a legközelebb való alkalommal *Köchli* őrnagyot küldte követségbe az osztrák fővezér sátrába.

Igy mondja el ezt a nevezetes és eddig ismeretlen epizód az orosz tiszt, aki ezzel a megemlékezésével is tanúságot tesz róla, hogy a fehér cár katonái ama szomorú időkben megbecsülték a magyar vitéséget.

Haza az ujvilágból.

(Amerikai magyar ügyvéd Budapesten. — A clevelandi Jókai kör. — Református magyar egyházmegye. — A Kossuth-szobor. — Burton a magyarokról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 1.

Kovácsi Miklós István, volt magyar országgyűlési képviselő, aki tíz évvel ezelőtt hét kisgyermekével együtt kivándorolt Amerikába és a ki most Clevelandban, a legnagyobb magyar kolóniában jönevű magyar ügyvéd és közjegyző, két hónapi tartózkodásra Budapestre érkezett. Amerikai ügyfelei érdekében a vidéken vannak örökösödési és egyéb ügyekben megbízásai és egyébként is kereskedelmi és szellemi összeköttetéseket keres itthon az amerikai magyarság érdekében.

Miklós István elnöke Clevelandban a virágzó *Jókai-kör*nek, hol az Amerikában időző magyar ifjuság hazafias szellemben műveli magát és ebben a minőségében a kör védnökét, az Amerikában rajongó tiszteletben lévő nagy író, *Jókai* Mórt is fel fogja keresni. *Miklós* István igazgató tagja az amerikai magyar református szövetségnek, a melynek kétezer tagja van, s a mely segélyző egyesület és egyházi szövetség középpontja az amerikai református magyarság szellemi életének. Ez a szövetség vallásos jellegű református lapot is tart fenn, a melynek szerkesztője *Kolossay* Sándor volt budapesti református lelkész.

Az amerikai reformátusok, különösen a kintlévő derék misszionárius református lelkészek most fáradoznak a református magyar egyházmegye megalakításán, most szervezkednek és összeköttetést keresnek idehaza a magyar reformátussággal. Ez irányban már kérvények is vannak a református konvent előtt. *Kovácsi Miklós* I. tv. n. jelen látogatásával ez irányban is mint főzbenjáró tájékozni kívánja magát irányadó református kitünőségeinknél a további teendők felől.

Ez a sokat tapasztalt európai honfitársunk beszéli, hogy néhány nap előtt a hazai lapokban is olvasta, hogy az Egyesült Államok egy

utazó bizottsága jár hazánkban a folyamszabályozás és vízműépítészet rendszerét tanulmányozni. E bizottság vezetője *E. J. Burton*, Amerika egyik legkiválóbb államferfia, a ki éppen Clevelandból van beválasztva már évek óta az Egyesült Államok szenátusába. *Burton* egyik elismert vezére a nagy republikánus pártnak és főleg neki és ugyancsak clevelandi milliomosnak, *Mark Hanna*-nak köszönhető a martirhalált szenvedett *Mac Kinley*, hogy elnöké választották. Ma is ők a főszlopai *Roosevelt* elnöknek a politikában. Mindkettő nagy magyarbarát és különösen *Burton* szenátornak kedves és hű választói a clevelandi magyarok, a kik között számos személyes barátja van.

Midőn a clevelandi magyarok a múlt évben *Kossuth*-nak szobrot állítottak, *Burton* volt az a szenátor, aki az Egyesült-Államok szenátusában külön törvényjavaslatot nyújtott be, hogy *Kossuth* szobrát, a melyet *Tóth* András debreceni szobrászunk készített, vámmentesen hozhassák be Amerikába. A nagy tekintélyű szenátor javaslatát egyhangulag elfogadták.

Ott volt *Burton* a szoborleleplezési ünnepélyen is. Mintegy 40,000 magyar volt jelen ezen az ünnepélyen Amerika minden részéből és körülbelül kétszer annyi olasz és más nemzetiségű amerikai lakos. A magyarok és a népszabadság mellett *Burton* lelkes beszédet mondott és felszólalását a szavakkal kezdte:

— Sokat beszéltem már nagy tömegek tizezei előtt, de azt még soha sem láttam, mint a nagy magyar hazafi, *Kossuth* szobra ezen ünnepélyén, hogy az ünneplő és hallgató közönséget aker (hold) számra kelljen megmérnem.

Kívánatos, hogy ez a szabadságszerető nagy magyarbarát hazánkban jól találja magát. Eddig is hatalmas védője volt, ha kellett, az Amerikába szakadt magyarságnak. Reméljük, hogy a magyar haza földje az ő érzelmeit csak fokozni fogja. A magyar haza bizonyára nem veszt vele, ha valaki közelebről megismeri. És ebben az irányban bizonyára sokat köszönhet a magyarság általában *Kovácsi Miklós* Istvánnak is.

TANÜGY.

(—) **Athelyezett tanítók.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Sziklai Tivadar* gyóroki állami elemi iskolai tanítót a szápanyelgeti állami elemi iskolához, *Lázár Pál mikalakai* állami elemi isk. tanítót pedig a gyóroki állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte.

(—) **Beiratás a tanonciskolába.** Az aradvárosi *kereskedő tanonciskolában* a beiratások szeptember hó 1-én öt napján délután 2 órától 5-ig eszközöltek. Kérem a tisztelt főnök urakat, az említett napokon irassák be tanulóikat, mert az új utatás értelmében szeptember 15-én a be nem írt tanulókról a felettes hatóságnak jelentést kell tennem. A tandíj az egész évre 12 korona, mely összeget a felügyelő bizottság határozata folytán egyszerűen kell megfizetni. *Kovács* Vince igazgató.

Hetyey püspök halála.

(1845—1903.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 1.

A magyar főpapi testületnek gyásza van, a halál ma egész váratlanul elragadta *Hetyey* Sámuel pécsi püspököt, a tudós és lelkiekben gazdag főpapot.

Hetyey polgári származású pap volt, akinek karrierjét nem jelzik különösebb határkövek. Csöndes, kontempláló természetű ember volt, aki eközben többet fáradozott embertársai jólétén, mint mások, kik nagyhangon hirdetik a saját jótékonyosságukat.

Hetyey püspök utóbb sokat betegeskedett s orvosai tanácsára nemrég Karlsbadba ment, hol időlt bélrákjára gyógyulást keresett. Eközben érte utól a halál, hirtelen és váratlanul.

Holttestét bebalzsamozva Pécsre szállítják. A halál ma délután fél 2 órakor következett be.

Hetyey Sámuel 1845. szeptember 22-én született Hetyén. Szombathelyen és Esztergomban végezte a gimnáziumot, s az esztergomi gimnázium elvégzése után nyomban be is lépett a papnöveldebe. Nagy szorgalmat és törekvést árult el már itt is, s mikor 1870. július 2-án pappá szentelték a sok reményre jogosító ifjút, többen mondogatták:

— Meglássátok, ebből még püspök lesz!

Egyelőre azonban még tanár volt a nagyszombati gimnáziumban, a hol a történelmet tanította. Majd az esztergomi érseki liceumban volt tanár, később tanulmányi felügyelő. Adminisztrációs képességeit itt annyira tökéletesítette, hogy az Bécsben is feltűnt. Mikor a bécsi Pázmáneumban megüresedett a lelki igazgató állása, meghívták ide Hetyeyt, aki el is fogadta ezt a szép tisztséget.

A hercegprimás esztergomi pap korában nagyon megszerette a csöndes, alapos tudású és finom lelkületű papot és csakhamar visszahozta 1893-ban hercegprimási fiodalgazgatónak. Már a következő évben, tehát igen rövid idő alatt esztergomi kanonok lett. „A tanítók szellemkincsének gyűjteményéről” címen értekezést írt és ebben megkapóan festi a magyar tanítók működését, kiket művével odaszó híveivé tett.

Igen fiatal kanonok volt még, mikor 1897. október 28-án utolérte a püspöki kinevezés.

Kinevezése után két évre kétszázezer koronás alapítványt tett a katolikus egyetem javára, a miért néhány napra rá királyi elismerésben részesült.

A példa hatott s a pécsi püspökség területén csakhamar oly mérvű adakozás indult meg, hogy a katolikus egyetem egyét óriási lépésekkel előre vitte. Példáját különben más püspökök is követték.

HIREK.

A hegyaljai vasut részvényei.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Arad, szeptember 1.

Egy hegyaljai szőlőbirtokostól ma levelet kaptunk az Arad hegyaljai vasut dolgában. A levél a tegnapi gyűlésről írt tudósításokhoz fűződik s adjuk a következőben:

Az Arad-hegyaljai motoros vasut végrehajtó bizottsági ülésen Lócs Rezső elnök felvilágosításokat nyújtott Popovits Péter radnai albirónak, mint hegykapitánynak a társulat által kibocsátandó elsőbbségi kötvények tárgyában. Miután azonban ezek a felvilágosítások hézagossá, én pótolom azokat.

Lócs Rezső elnök ur úgy tünteti föl a dolgot, mintha az elsőbbségi kötvény kibocsátása hátrányosabb volna, mint az elsőbbségi részvény kibocsátása és nagy kedvezmény gyanánt tünteti föl azt, hogy a berliniek részvényeket vesznek át, nem pedig kötvényeket.

Engedje meg a tanácsos elnök ur, hogy én őt másként világosítsam föl, mint ahogy ő felvilágosította Popovits Péter interpelláló urat. A részvényesekre előnyösebb az elsőbbségi kötvények kiadása, mert akkor a törzsrészvényes marad az ur, és a közgyűlési és igazgatósági jog az ő kezében marad. Holott az elsőbbségi részvénytől, különösen ha az elsőbbségi részvények többségben vannak, a törzsrészvényes lemarad s a társulat ügyeibe bele alig szólhat.

Az is téves, hogy az elsőbbségi részvényeknél nincs kamatozási garancia. Téves azért, mert első sorban az elsőbbségi részvények kamatai fizetendőek ki és ezek a kamatok, ha egyik év nyereségéből nem telnek ki, mindig fennmaradnak a jövő évekre is.

Jó lesz, ha az elnök ur, egy következő ülésen az ő hiányos információit ezek szerint kikorrigálja.

Egy érdekelt.

— József főherceg beteg. Székesfehérvárról táviratozzák, hogy Alesuthról József főherceg hirtelen és súlyos természetű megbetegedésének híre érkezett el. Később azonban cáfolatot nyertek ezek az aggodalmas hírek, bár annyit a cáfolat is konstatált, hogy József főherceg betegsége miatt, sem a délmagyarországi nagy hadgyakorlaton, sem a Székesfehérvár környékén tartandó honvédségi gyakorlatokon részt nem vesz.

— Az aradi huszártábor. Arad utcáin ma meglátszott, hogy a közlben hadgyakorlatok készülődnek. Annyi mindefféle tiszt, ritkán látott csapat vonult keresztül, mint háboru idején. Ma délelőtt nem kevesebb, mint négy huszárezred vonult át a főtéren. A huszárezredek közül kettőt itt Aradon szállásoltak el, részint Gájban, részint a közös és a honvéd huszárlaktanyában. A többi huszárság Ujaradon és Kiszszentmiklóson kapott szállást. Egyik osztály, melyet a Guizjart-féle tanyán akartak elszállásolni, kifogásolta a helyet, mire átvezényelték őket Ujaradra, ahol kaptak elegendő szállást. Érdekes volt egy pár tábori távirászat átvonulása, valamint a tábori postakocsié, hivatalos nyelven „Feldpostcarriolwagen”. Két aradi szállodában ma annyi vezérkari tiszt gyűlt össze, hogy egész regementet lehetett volna belőlük összeállítani. A többek közt Aradon táboroznak Zech báró vezérőrnagy, lovasági felügyelő, Böhm Ede vezérőrnagy, Redlich alezredes, Rieger ezredes, Steinits, Kaprecz és Scarysa vezérkari századosok, Müller őrnagy intendáns, Unterrichter báró alezredes, Machdeburg ezredes, Ekensberger ezredes, Parkas és Burza vezérkari századosok.

— A vízárak leszállítása. Ma délután fél 8 órakor kellett volna a városi csatornázási és vízvezetési bizottságának megtartani első ülését, melyen a vízvezetési társulat képviselőivel a vízárak leszállításáról kellett volna tárgyalni. Az ülés azonban a jövő hétre halasztódott, mert a vízvezetési társulat igazgatósága nincs együtt s így képviselőt megfelelő utasításokkal nem küldhetett a tanácskozássra. Hát ez az eljárás jellemzi a vízvezetési társulatot. Az ő orrát csavarta legjobban a város azon közgyűlési határozata, melylyel kimondta, hogy a társulattal szűkkeblű ajánlata fölött tárgyalni nem hajlandó, s most ők azok mégis, akik a tárgyalások megkezdését hátráltatják.

— Utmutatás Aradnak. A szomszéd Temesvár sok vidéki városnak, ezek közt első sorban Aradnak megmutatja az utját, mikép kell házi kezelés alá venni lehetőleg minden közérdekű vállalkozást. Temesvár város törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésén nagy többséggel kimondotta, hogy a villamos közuti vasutat megvásárolja és a város házi kezelése alá helyezi. A legtöbb részvény, 4825 drb., ez idő szerint a Magyar Forgalmi Részvénytársaság birtokában van, 945 drb. pedig magánosoknál. A város a részvényeket darabonként 265 koronáért veszi át s a vételár fedezésére egy öt százalékos, két millió hatszáz ezer korona törlesztéses kölcsönt vesz igénybe. Ebből a határozatból is kitűnik, hogy Temesvár következetesen halad azon az uton, hogy a város kezébe vegye, a mi vállalkozás oda való: a gázgyár, a villamos világítás s most a közuti vaspálya megvétele után folytatja akcióját abban az irányban, hogy vízvezetékét is ő maga építse ki. Ez az irány dominál ma minden valamire való németországi városnál s ezt

az irányt kell utmutatóul kitűznie maga elé Aradnak is, ha egy újabb és jobb korszak hajnalát akarja látni.

— Segélyt kérő vármegyék. Arad törvényhatóságához két megye fordult segélyért: Liptó-megye tűzkárosultjainak, Beszterce-Naszód-megye pedig jogkárosultjainak kér támogatást.

— Arad vízfogyasztása. A vízvezetési társulat kimutatása szerint a múlt évben Aradon 357.542 köbméter vizet fogyasztottak. Ez a fogyasztás nyolc ezer köbméterrel van azon a mennyiségen alul, melynél a vízárak leszállítása a mostani négy fillérről egy tized krajcárral szerződés szerint leszál. Ehhez tudnillik naponként ezer köbméter fogyasztás szükségeltetik.

— Leszakadt színház-menyezet. Szabadapestről táviratozza tudósítónk: Annak a könnyelműségnek, amelylyel a fővárosban építkeznek, ma ismét könnyen végzetessé válható következménye volt. Az épülőfélben lévő Király-színház menyezete ma délután leszakadt s csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a balesetnek tömérdek emberélet nem esett áldozatául. A baleset valamivel tizenegy óra után történt és riasztó hírek keltek a nyomában, amik futótűz gyanánt bejárták a fővárost. Leszakadt a Király-színház menyezete! — beszéltek. — Tizenkét ember a romok alá vészett! Csakhamar óriási tömeg tolongott a színház király-utcai épülete előtt. Kiderült, hogy a baleset korántsem olyan nagymérvű, mint az első pillanatban hitték, bár így is nagy katasztrófa lehetett volna belőle. A színház bejárójának menyezetét most építik. Az állvány s a favázás menyezet egyrésze rosszul volt építve, az emberek súlya alatt leszakadt. Szerencsére abban az időben senki sem volt a menyezet alatt s így emberéletben nem esett kár.

— Letuvás után. A délmagyarországi hadgyakorlatok befejeztével Aradon és Aradmegyén a következő csapatok fognak átvonulni. A 7. huszárezred 4., 5. és 6. százada szeptember 8-án és 9-én Uj-Aradon lesz elszállásolva, 10-én megy Kurticson, Mácsán, Kisjónán, Erdőhegyen, Illyén, Bihar-püspökön át Debrecenbe hová e hó 18-án érkezik meg. A 19. hadosztály-tüzérezred négy útege szeptember 8-án és 9-én Kis-Szent-Miklóson és Uj-Aradon lesz elszállásolva, azután 10-én Simándon, Világoson, Nagyzerinden, Feketegyarmaton, Csermón, Nagyszalontán és Tenkén át vonul Nagyváradra, hová e hó 18-án érkezik meg. A 88. gyalogezred 1., 3. és 4. zászlóalja, továbbá a 8. huszárezred 1., 2. és 3. százada már szeptember 8-án Aradon lesznek. A 7. sz. lovas útegosztály ugyancsak szeptember 8-án vonul állomás helyére, Kis-Szent-Miklósról. A 8. huszárezred 2., 3. és 4. százada szeptember 8-án Vingán, 9-én Lovrinban lesz elszállásolva és 10-én érkezik Nagykikindára.

— Bolratások idején. Beköszöntött szeptember, ez a szép őszi hónap, amelyet a pesszimisták őszelőnek, az optimisták nyáratónak neveznek. Házaké- rült az egész város, megjöttek a legszenvedélyesebb nyaralók is a fürdőhelyekről. A fecskék nagy csicseregve kongresszusokat tartanak, amelyen a küszöbön álló költőzködésüket beszélnek meg. A vonatok pedig seregestül hozzák a vidám diáknépet, akik sűrű rajokban lepik el az utcákat. A könyvkereskedések meg az iskolák előtt táboroznak élénken beszélgetve. Elmondják vakációi élményeiket és a beköszöntő tanév eshetőségeit árgyalják. Nagyon érdekesek ezek a diákbörzék; több százan verődnek csapatokba és beszélgetésüktől úgy zsong az utca,

mint a méhkas. Közben cserberelik a tavalyi tankönyveket. Olykor egy-egy éles hang sivit föl:

— Kinek kell algebra?

— Husz krajcár a latin nyelvtanom.

— Négy hatos az Illás, a hozzávaló puskával együtt!

Aztán megbeszélnek az új tanévbe helyezett kiállításait. Az újdonsült negyedik osztályos babonás tisztelettel forgatja az algebra lapjait és miközben az a $+ b + c$ rejtelmes, megfélemlítő hieroglifái fölött elmereng, a szekundaterhes mennyiség-ani órák nyomasztó csendjét érzi a szívében megreszketni, mint egy gonosz jóslatot. Viszont a hatodikos a logaritmus-táblázat számözlőnébe sápad bele... És a nyüzsgő diákraj soraiban önérettel sétál az újdonsült nyolcadikos, hanyag kézmozdulattal fogadva az alsóbb osztályú kollégák csodálattal teljes tiszteletet.

— Magyar-osztrák-román szövetség. Szófiából táviratozzák, hogy a román király utolsó bécsi látogatása alkalmával konvenció jött volna létre Magyarország Ausztria és Románia között. A megegyezésnek az volna a tartalma, hogy egy balkáni háború esetén Románia megszálja Várnát, Bulgária kikötőjét, hogy helyreállítsa a keleti egyensúlyt.

— Falb jóslata szeptemberre. Szeptember havára bőséges lecsapódásokat jósol Falb. Második hetében számos zivatar várható, mely után a hőmérséklet súlyedése következik be. Altalában véve szeptember hava melegebb lesz augusztusnál. A hónap harmadik hetében a lecsapódások, különösen az Eszaki-tenger partjain, igen bőségesek lesznek.

— Egy gyűjtésről. Az alábbi levél közlésére kértek meg bennünket:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapjának 1. é. augusztus hó 29-iki számában a budapesti Párisi Nagy Aruház leégésénél árván maradt Márkus Erzsike felségélyezésére egy felhívás jelent meg, azzal, hogy az adományokhozam közzé kerülnek. Ezen felhívás néhány jószívű emberbarát kezdeményezésére minden előzetes hozzájárulásom és tudtom nélkül tettett közzé és az aláírási ívek szintén tudtom és hozzájárulásom nélkül lettek szétküldve. E hírlapi felhívás megjelenése után nyertem csak nevesnek a nemes cél érdekében felhasználásáról értesítést; mivel pedig az ügynek ártani nem akartam és a nemes mozgalom megindítását sem szándékolhattam megakadályozni, a különben is már megtörtént ténnyel szemben úgy a felhívást, valamint a gyűjtő ívek kibocsátását hallgatva tudomásul vettem és a hozzám befolyt nemes adományokat átvettem. Minthogy azonban legilletékesebb helyről most arról lettem értesítve, hogy a megindított nemes mozgalmat hagyjam abba, mennyiben Márkus Erzsike a segélyezést el nem fogadhatja, a gyűjtést ezennel beszüntetem és kérem azokat, a kik szívesek voltak a jelzett célra hozzám adományokat juttatni, a küldött összegek felett rendelkezni, azokat pedig, kik névtelenül küldöttek fel, kérem szintén, hogy 15 nap alatt a küldött összegek felvétele végett jelerkezni szíveskedjenek, mennyiben nem jelentkezés esetén hozzájárulásnak fogom tekinteni, miszerint az adományt a többi tűzkárosultak javára fordítsam. Arad, 1903. szept. 1. Kiváló tisztelettel Lukács Jánosné.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a pár nap előtt Aradon elterjedt azon hír, mint-ha Márkus Erzsikét egy fővárosi ügyvéd eljegyezte volna, nem felel meg a valóságnak.

— Bizottsági ülés. A város nyugdíjbizottsága holnap, szerdán délelőtt 11 órakor a városházán ülést tart.

— Csendőrség a rendezett tanácsú városokban. A belügyminiszteriumban — mint lapunknak jelentik — a csendőrséget és a városokat illető fontos újításokkal foglalkoznak. Arról van ugyanis szó, hogy az eddig a városok rendőr-

közegei által teljesített szolgálatot a rendezett tanácsú városok területén a csendőrség veszi át, illetve a városi rendőrségek csekély látszámát a saját embereivel pótolja s teljesíti mindazokat a teendőket, melyeket a bűnvádi perrendtartás nem tart fenn kizárólag a városi rendőrségek számára.

— Pángermán fészkelődés. Megbotránkoztató eset hírét táviratozzák Pancsováról. E szerint az ottani egyetemi ifjuság Rákóczi ünnepet rendezett s erre meghívta a Pancsován tartózkodó összes egyetemi ifjakat. A szerbek ki-mondották, hogy tüntetőleg távol maradnak az ünnepélytől és ehhez csatlakozott néhány pancsovai németdiák is, kik magukat „Klardeutsch“-oknak nevezik. Ezeknek a fellépése a pancsovai németiség körében meglehetősen visszatetszést szült.

— Gotterhalte a bucsun. Lugosról írják: A görögkeletiek legutóbb Nagyboldogasszony ünnepét ülték. A délutáni vacsernye végeztével a templom udvarán táncvigalom volt. A táncot az esperes kezdte meg egy fiatal leánnyal. Így történt ez most is. Mikor Popovics György esperes a templomból kilépett, a zenekarrázen-dítette a „Gotterhaltet“, s erre megkezdődött a tánc. Így mulatnak a lugosi bucsun.

— Ellopott muzeumi nevezetesség. Az egrí rendőrkapitányság táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy augusztus 28-án az egrí liceum csillagvizsgálójából öt csillagászati távcsőből 15 darab lencsét loptak el. Az anyagi kár is több ezer korona, de mivel a lencsék a XVIII. századból maradtak reánk, pótolhatatlan muzeumi tárgyak, amelyeknek az értéke így meg sem állapítható. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Lezuhant a szálloda ablakából. Izgalmas jelenet játszódott le a minap Nagybecskereken, a Rózsa-szálloda udvarán. A szobaleány egy második emeleti udvari szoba ablakát tisztogatta. Két águ létrán állott, amely munka közben megcsuszott s a leány létrástól kibukott az ablakon. Nem vesztette el a lélekjelenetét. Belekapaszkodott az ablak párkányába s lógva maradt ég és föld között. Kiáltozásaira gyors segély érkezett, de nem bírták a szoba felől beemelni. Létráért mentek s addig is egy hamarában előkapott kocsitakaro ponyvát feszítettek ki az ablak alatt. Eppen idejében, mert a halálveszedelemben levő leány karjaiból kivesszett minden erő s alélton zuhant a ponyvába. Esésében néhány jelentéktelen horzsolást szenvedett. A kiállott izgalom beteggé tette.

— Kilencezer koronás zsebmetszés. Budapestről sürgőnyzik: Szluha Sándor magánhivatalnok feljelentést tett a rendőrségen, hogy a zuglói-villamoson tegnap a nadrág zsebébe tett pénzes borítékot, amelyben 90 darab száz koronás bankjegy volt (9000 korona), ismeretlen tettes kilopta. A pénz a nagybátyjává volt. A rendőrség nyomozza a zsebtolvajt.

— Brutális háziur. A főorvosi hivatalban ma megjelent egy beteges nő: Nincescu Jánosné s orvosi segélyt és látogatást kért, mert a Kapa-utca 33c. számú ház tulajdonosa, Béres M., akinek házában hónapos lakást bérel, megverte. Oklével betörte az orrát, arcán több sebet ejtett s két fogát kiütötte. A brutális házigazda ellen megindították a büntető eljárást testi sértés miatt.

— Zendülés egy szemétdomb miatt. Castelmare di Stabiából táviratozzák: Ponte di Sarnóban ma összeütközés volt karabinierik és parasztok közt, a mire a községi képviselőnek egy szemétdombra vonatkozó rendelete adott okot. A rendőröket kövekkel dobálták, minek következtében a városi őrség parancsnoka és egy karabinieri altiszt megsebesült. Egy rendőr a levegőbe lőtt, mire a parasz-tok körülvették őt úgy, hogy az őrség kénytelen volt éles töltéssel löni. Ez alkalommal három ember életét vesztette s többen megsebesültek. Végül az őrségnek katonaság támogatásával sikerült a nyugalmat helyreállítani.

— Öngyilkos lakatos segéd. Málík János 18 éves aradi lakatos segéd, ki szombatról vasárnapra virradó éjjel öngyilkosságot követett el, még mindig a kórházban fekszik. A golyót nem találják fejében, így igen könnyen bács Károly sorsára juthat. Öngyilkossága okáról hozzátartozói gyógyíthatatlan betegséget emlegetnek. Még Amerikában bélyguladásban feküdt, e betegségből úgy látszik visszamaradt neki valami, a miről azt hitte, hogy gyomorrák. Erről tudott annyit, hogy gyógyíthatatlan baj, ez kergette aztán az öngyilkosságra. A tengerentúlról 400 frt pénzzel jött haza s itt is kaphatott volna munkát, de beteges kedélye miatt egyelőre szülei nem engedték dolgozni.

— Nyilvános köszönet. Alólirottak legforróbb köszönetünket és legmelegebb halánkat fejezzük ki mindazoknak, kik felejthetetlen férjem, illetve atyám Bács Károly tragikus halála alkalmából úgy enyhítő soraikkal, koszorúikkal, mint temetése alkalmából megjelenésükkel mély részvételüknek kifejezést adtak. Legelsőbb Aradváros nagyérdemű közönségének, nagyságos Intitória Kálmán polgármester urnak, valamint az aradi színügyi bizottság, az aradi és vidéki pályatársaknak, az aradi Kossuth asztaltársaság, az aradi sajtónak, valamint szívünkhöz közel álló barátainknak, és Limbek János urnak, ki férjemnek baráti szeretetéhez méltó diszes temetést rendezett, továbbá Keller virágkereskedő urnak, ki díjtalanul diszítette fel kedves halottunk ravatalát. Fogadják ismétellen leghálásabb köszönetünket nagy fájdalomukat enyhítő részvételükért. Özv. Bács Károlyné és leánya Keresztény Anna.

— Fontos újítás. Felhívjuk az iskolaidényi alkalmával a közönség figyelmét Kerpel Izsó helybeli előnyösen ismert könyvkereskedő azon újítására, mely szerint nevezett óriási mennyiségű használt iskolakönyveit ezidén az egészségi követelményeknek megfelelően a leggondosabban fertőtlenítette. Mint értesülünk, a Kerpel cég az iskolaidényi alkalmára gondoskodott megfelelő személyzet szaporításáról is, hogy a kiszolgálás a nagyobb forgalom dacára kellő gyorsasággal és pontossággal történhesék. E cég jó hírneve garanciát nyújt arra nézve, hogy a közönség a tankönyveket, amelyeket antiquarice vásárol, a megfelelő előírt, helyes kiadásokban megkapja.

— Nagy mennyiségű iskolatáska Porter Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadság-téren kapható. E rész külön osztályban vannak az iskolatáskák elhelyezve, mivel olyan sokféle a minőség. Ezért a szülők nagyon helyesen teszik, ha ezen cikket Porter Vilmos Nagy Aruházában megtekintik. Igen előnyössé teszi a bevásárlást Porter Vilmos Nagy Aruházában az a körülmény, hogy ott oly sokféle cikk kapható. Mily végtelen nagy kényelmére szolgál a szülőknek a beiratkozások idején az, hogy mindent, amire gyermekeiknek szüksége van, egy helyen vehetik meg. Cipők, kalapok, ingek, nyakkendők, ruhák, divatcikkek, iskola felszerelések, stb., mindebben óriási nagy választék. És hogy az árak is oly jutányosak, mint sehol: azt a közönség igen jól tudja.

— A használt tankönyvek fertőtlenítése. Sok év óta hangzik már fel a panasz és aggodalom a gyermekeiket féltő szülők, sőt az iskolák részéről az ellen, hogy a használt tankönyvek nincsenek fertőtlenítve. Ertesülésünk szerint ezen a hiányon Ingusz I. és fia ismert aradi könyvkereskedő cég azáltal segítette, hogy raktárában levő óriási mennyiségű használt tankönyveit kórosági orvosi felügyelet mellett fertőtlenítette. Ezen cégnek raktárában oly mennyiségű fertőtlenített tankönyv van, hogy bizvást elláthatja a gymnásium, reáliskola polgári fiu- és leányiskola, felső kereskedelmi, tanító képezde és felsőbb leányiskola növendékeinek legnagyobb részét. Nagy öröme fog szolgálni ezen higiénikus fontos újítás minden szülőnek, tehát ajánljuk és hangsúlyozzuk, hogy csak hatósági orvosi felügyelet mellett fertőtlenített használt iskolakönyvet vegyen gyermekeinek. Tudva előre, hogy a fertőtlenítés a tankönyv forgalom legnagyobb részét Ingusz céghez fogja terelni, a cég gondoskodott, hogy a használt könyvek ezen óriási tömege csakis a legújabb kiadásu legyen és minden előírásnak megfelelően. Erről különben is kezkesedik Ingusz I. és fia cég 18 éves multja. A könyvek nagyon szépen és erősen vannak bekötve. Dacára a fertőtlenítésre járó költségeknek, a könyvek csak úgy mint eddig is, félárban árusítatnak.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszna, Aradon.

AZ iskola-idényre!

Van szerencsém az iskola-idény alkalmával a m. t. szülők és tanuló ifjuság szives tudomására adni, hogy

**Andrássy-tér 20. sz. alá,
a Fischer Eliz-palota**

legnagyobb és ujonnan berendezett üzlet-helyiségébe áthelyezett és a szakma minden ágát felölelő könyv-, zenemű és papir kereskedésben óriási mennyiségű leggondosabban fertőtlenített

iskolakönyvek

szintügy mint az előző években, minden iskola részére, kitűnő állapotban

antiquarice kaphatók.

Minden nálam vásárolt tankönyv használhatóságáért felelek és az esetleg meg nem felelőket azonnal kicserélem.

Író és rajzszerkek, füzetek, körzők s a többi összes tanszerek előírás szerint, a legjobb minőségben. Igen olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

Egyben ajánlom 60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat

melyben minden ujdonság kapható, továbbá

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntáramat

melyben szintén az összes ujdonságok megjelenésük után azonnal kivehetők.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papirkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára.

Telefon 385. sz.

Adakozások az új templomra.

(Folytatólagos kimutatás.)

Arad, szeptember 1.

Arad hölgyei által a minorita templom belső berendezésére indított gyűjtési akcióról a következő újabb kimutatást vettük:

Halász Jenőné és Szathmáry Mihályné gyűjtése: Dr. Német Jánosné 6 kor., Berger Róza 1 kor., özv. Vörös Vidorné 6 kor., özv. Vörös Pálné 4 kor., Steinfeld és H. 5 kor., Klein Ignác 2 kor., Hammer Zsigmond 1 kor., Hartmann H. 1 kor., Podzán Péter 30 fillér, Dóri Károly 2 kor., Wolf Mihály dr. 5 kor., Mittelmaun Mór 2 kor., özv. Freund Zsigmondné 1 kor., Lészay Sándorné 10 kor., Sz.

Józsefné 10 kor., M. M. 3 kor., Szilágyi Gyulán 2 kor., Stanger nővérek 5 kor., dr. Nemess Zsigmondné 2 kor., Erdélyi Vilmos 3 kor., özv. Neumann Karolyné 2 korona, Wenig rth Alajosné 6 korona, Paul Henrik 40 fillér, Schröder Beláné 2 korona, Korbuly Józsefné 10 kor., Horváth Lajosné 4 kor., Freising Péterné 2 kor., Bruck Eti 30 fillér, dr. Institoris Istvánné 10 korona, Strausz Mária 10 fillér, Halász Jenőné 20 fillér, N. N. 4 korona, Gallóné 1 korona, Hacker 1 korona, Brunhuber Kálmánné 2 korona, Matusik Sándorné 1 korona dr. Löwinger Miksáné 5 korona, Embey Katalin 1 korona, Adler Samuné 2 korona, Botka Istvánné 2 korona, Zachariás Gézáné 2 korona, N. N. 1 kor., Zubehr Ferenc 1 kor., Szallay Józsefné 1 kor., Róka Verona 20 fillér, Institoris Zsigmondné 1 kor., Szimay Karolyné 1 kor., Jánosi Jánosné 2 kor., Cánk Boriska 10 korona, Szathmáry Mihály 10 korona, Szathmáry Mihályné 10 korona, Szathmáry S. 5 korona, Szathmáry Károly New-York 6 korona 80 fillér, özv. Schütz Nándorné 1 kor., Schütz Viktor 1 korona, Kresz Károly 4 korona, Sárga Károlyné 4 korona, Schannen Beláné 1 korona, Kohn Ignácné 1 korona, Gróf Róza 1 korona, Billa Alajos 1 korona, Kupra Jánosné 1 korona. **Osszesen 218 korona 10 fillér.**

Özv. Hauser Karolyné gyűjtése: Özv. Hauser Karolyné 100 korona, Biró Kálmán 400 korona, Biró Albert 100 korona, Prettner Etelka 20 korona, Kövér Beláné 20 korona. **Osszesen 640 korona.**

Hegedűs Lászlóné gyűjtése. Faix Jaquesné 10 korona, ifj. Orovetz Ferenc 40 fillér, Dittrich Albert 1 korona, Schaefer Richardné 5 korona, Weiler Freyberger Mária 200 korona, Verbois Adámné 20 korona, özv. Urhegyi Antalné 4 korona, Tamás Antalné 20 fillér, Török Árpád 2 korona, Winkler Józsefné 10 korona, Olvashatatlan Franciska 4 korona, Böhm Gézáné 1 korona, Wessel Terus 1 korona, özv. Ortutay Karolyné 1 korona, Lebonovits Szidi 1 korona, Edelmüller Józsefné 10 korona, özv. Scherfeneder Antalné 1 korona 50 fillér, Nachtnébel Ödönné 10 korona, özv. Fiola Mihályné 60 fill., Hegedűs Lászlóné 30 korona, Rámer Mariska 50 fillér, Rámer Ilona 50 fillér, Rámer Erzsike 50 fillér, Rámer Piroška 50 fillér, Geyer Románé 1 korona, Rámer Istvánné 2 korona, Stern Károly 1 korona, Spitéler Rudolfné 40 fillér, Krakauer Antal 20 fillér, Obosnitz Mária 60 fillér, Öitvös Mórné 20 fillér, Baranyi András 40 fillér. **Osszesen: 326 korona 50 fillér.**

Jung Ilona gyűjtése: Benyung Böske 2 korona, Stern S. 10 fillér, Tanaszi M. 40 fillér, Kaiser A. 20 fillér, Lázár Imréné 2 korona, Szépné 20 fillér, Heller B. 20 fillér, Barthel Ernóné 5 korona, Köteles M. 30 fillér, Incze Agnes 30 fillér, Grünne 40 fillér, Braun 60 fillér, özv. Bonesan Jánosné 10 korona, Fülöp K. 60 fillér, N. N. 60 fillér, Szuchy Karolyné 2 korona, Jung Ilona 10 korona. **Osszesen: 34 korona 90 fillér.**

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságnak 1908. évi szeptember hó 9-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaráboknak.

1. A polgármester jelentése augusztus hóól.
2. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium intézkedése a törvényhatósági bizottsági tagok választásának jövő évre leendő elhalasztása tárgyában.
3. Szepesvármegye közönségének átirata a választói jogok a magyar értelemiségi census alapján leendő szervezése kánt az országgyűlés képviselőházához intézendő felirat tárgyában.
4. Torontálvármegye alispánjának megkeresése Kiss Ernő honvédtábornok emlékére emelendő szobor költségeihez való hozzájárulása iránt.
5. Tábor Gyula okleveles gyógyszerész és Hauer Lajos okl. gyógyszerész közös kérvénye gyógyszerészeti áruházás iránt.
6. A tanács beérjeszti az idegen forgalmi és utazási vállalat részvénytársaság ajánlatát Arad város ismertetése tárgyában.
7. Keresztes István kérvénye művészeti ösztöndíjban való részesítése iránt.
8. A m. kir. általi gyermekmenhely kötelekebe tartozó gyermekeknek ingyenes óvodáztatása iránt.
9. Az aradi „Összetartás” szabadrómáves páholy kérvénye a város tulajdonához tartozó 4549, 4550, 45551 helyrajzi számú telek fele részének megvétele iránt.
10. A polgármester előterjesztése a segéd-tisztai állás betöltése tárgyában.
11. A segéd-tisztai állásnak választás

tás utján való betöltése. 11. Kamarás Károly I. os rendőr kérvénye 1885. évi május hó 1-től 19 szeptember 1 ig terjedő szolgálati idő megszáml. beszámítása iránt. 13. A nyugdíj bizottság előterjesztése özv. Pécezy Arpádré nyugdíjazása tárgyában. 14. Vljakovits Pál pénztári ellenőrnek 6 het szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

Budapesti árú- és értéktőzsze

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 1

Értéktőzsze. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Bágyadt irányzat mellett 42000 métermázsa került forgalomba, néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék bágyadtak. Időjárás szép.

Árú-tőzsze. Berlin 1/2, Páris 10 olcsó b.

Buza októberre	7.42 — 7.43
Buza 1904. áprillásra	7.69 — 7.70
Rozs októberre	6.20 — 6.21
Rozs 1904. áprillásra	6.46 — 6.47
Zab októberre	5.44 — 5.45
Zab 1904. áprillásra	5.69 — 5.70
Tengeri szeptemberre	6.15 — 6.16
Tengeri 1904. májusra	5.38 — 5.39
Repce szeptemberre	

Záró 5 órakor

Buza októberre	7.44 — 7.45
Buza 1904. áprillásra	7.70 — 7.71
Rozs októberre	6.24 — 6.25
Rozs 1904. áprillásra	6.46 — 6.47
Zab októberre	5.44 — 5.45
Zab 1904. áprillásra	5.69 — 5.70
Tengeri szeptemberre	6.14 — 6.15
Tengeri 1904. májusra	5.36 — 5.37
Repce szeptemberre	

ELITE kávéház Asztalos Sándor-u.

Grand Concert Variété

ma és mindennap

fellépte a budapesti művész-társaságnak.

Műsor:

Magyar dalbokréta.

Früwald Mici,
nemzetközi chanssonetta.

Pataky Ferenc,
dalkomikus (fővárosi orfeum).

Ormay Lujza
magyar excentrique énekesnő.

Kiss S.,
operaénekes és humorista.

Uj! Uj! Szilaj betyár Uj! Uj!

népéletből merített daltétek.

Elek,
excentrique, ének Cacke-Walcke táncosné.

Szilágyi Elemér,
női imitátor.

Fröhlich M., becsi szüretelő.

Várady Pál,
az ország legjobb Göra Gabor utánzója.

Mészáros Ilka,
chanssonetta, magyar énekesnő.

Kisséri Nándor,
magyar-német dalkomikus.

Zemplényi Erzsike
énekesnő.

== Cigánykaraván, ==

cigányéletből merített idyll.

Egy alsós párti a bíróság előtt.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri

Az igazgatóság.

Kitűnő italekról és pontos kiszolgálásról gondoskodik

Lóvy Ignác.

Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj I-ső sorok 50 kr., II. 30 kr.

NAPIREND.

Szeptember 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Jusztuusz, óstians naptár: Jusztuusz. — Görög-keleti naptár (Jusztuusz 20.): Sámuel. — A nap két 5 óra 5 perccor, az éj 6 óra 21 perccor.
 Költés-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombán délelőtt 11—12 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 14—24 óráig; vasárnap és ünnepnapon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett terem.
 Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

REGÉNY-CSARNOK.

A toltek kincse.

— Eredeti regény. —

Írta: **Ritt Gyula.** [30]
 (Folytatás.)

— Oh, Fernando, — az én jó uram visszatért, hogy engem hazájába vigyen.
 Fernando idegenkedve lépett vissza a sokkodó alakok, ki térdreborult előtte.
 — Hát nem ismered ream? Félsz tőlem? — ne taszíts el magadtól, Fernando! — sokkodott tovább!
 Fernando visszalépett s míg kérdően nézett rá, feléje fordult.
 — Te ismered engem és nevemet is tudod? — nem ismerlek téged!
 — Nem ismered, az nem lehet; nem ismered Zaidát, kit a máglyahaláltól megmentettél?
 — Zaida! — kiáltottunk fel mindhárman odálkozva. — Előbb Bortur s aztán Zaida.
 — Igen, Zaida! Kit a „nagy szellem” az bűntetőit, hogy a toltek kincsesházát kell viznie, azért, mert egy fehérarcú vezetett az ő talma alá helyezett kincsekhez. És büntetésem csak akkor fog véget érni, ha a halál vizét egelelem, de bár századok óta bolyongok itt, még nem találtam meg. Oh, hányszor gondoltam rád, Fernando, én jó Uram; éreztem, hogy rád látni foglak és megmentesz a kárhatalmától.
 De jó asszony, te tévedsz, én nem vagyok a Fernando, akit te gondolsz. Az a Fernando, az én ősem volt, ki már két százada nincs a földön.
 — Oh nem, az lehetetlen! — folytatta az asszony. — Ne üzz tréfát Zaidával, ki már oly sokat vár az ő jó urára. Neátok, fehérarcú, más tolteknek van, ki sohsem veszi el fiatalágukat.

Igy beszélt a Danidák közöbránál Zaida s mi a hegy lábához értünk. Összetört testtel, ottára támaszkodva, állt előttünk. Fejét egy fehér haj nem díszítette, pergamenszerűen volt megfeszítve rajta a udr és Fernando iszonyodva néztek rá, amint Zaida feléje közeledett. Csak a homlokcsontok alá esett fekete szeméi villogtak fiatalos tűzben, csodás ragyogással.
 — Mondom, családó! — Es mi sem élünk tovább, mint ti. Ősem már rég meghalt és csak az ő irásait látjuk meg s az ő nyomait követve, jöttünk ide az új világra.
 — Igazi Fernando vagy? — kérdezte Zaida a Dont.
 Fernando tagadlag bólintott, és Zaida gondolkodva, szomorúan hajtotta le a fejét. Majd Ferdandora tekintett és fölragyogtak szeméi, amidőn fogtalan szájával mosolyogni próbált.
 — Zaida mégis örül, hogy benneteket lát, — az asszony hasonlatosság van a két Fernando között. És Zaida épp úgy szereti ezt a Ferdandot, mint szerette és engedelmes volt a férjének.
 — Ekkor Fernando elmondta neki jöveteleinkről s azt kérte Zaidát, hogy veessen bennünket. — Zaida úgy látszik, már nem félt tőlünk, mert készséggel vállalkozott rá.
 Hosszu sötét köfolyosón vezetett bennünket kerestül, amely hol széles, hol pedig oly keskeny volt, hogy alig fértünk el benne. Sokáig vezetett bennünket össze vissza, a kacsarinós folyosón, míg megállt. Egy hatalmas kőfal zárta előnk a további utat. Most Zaida egy nagy ügöt nyomot meg, mire az alsó sziklafalból egy hatalmas kőcsocka látszott morajjal emelkedni.

dett föléle és szabad volt az út. Átléptünk az üregek, amelyen át egy tágas terembe jutottunk. Falába különféle alakok, szobrok voltak faragva, melyek ragyogtak a dus aranyozástól. A mennyezetről, mely aranylappal volt bevonva, egy hatalmas kigyó csüngött alá; szemében két óriási brilliánt ragyogott. E teremben ezeken kívül semmi különösét nem láttunk. Az oldalfalakba mindenütt egy ajtó volt bevágva, melyek csak egy, — az avatlan szemek elől elrejtett, — titkos rugó megnyomására pattantak fel. Ezeknek küszöbét átlépve, fejünk elszűkült az itt felhalmozott kincsek káprázataitól. Szentélyeket láttunk maguk előtt tündöklőni ékes oltárokkal, aranyból öntött bálványképekkel, arany- és ezüstedényekkel, márvány termeket és ragyogó rönust; arannyal kivert és drágakövekkel kirakott pompás fegyvereket és butorzatot. Majd a folyosók végtelen hosszú sora után eltemetett uralkodók sírházai nyitak meg előttünk, melyek telve voltak pompával és ékszerekkel. Ez a terem, körülbelül ötven láb magas lehetett és közepén egy művészi faragású, fehér márványtömbön, ruccával szemben az ajtóval egy óriási bálvány állt keresztbe tett lábakkal, ülésben is vagy tíz láb magas lehetett s fején valami különös fényben ragyogó ékességet viselt, ami elviselhetetlen tündöklésével szinte vakított. Elnémulva a csodálattól szemlélte a bálványt.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA		
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:		
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Személyv. tv. reggel 9.10	
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.32	
Személyv. délután 4.21	Személyv. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11	Személyvonat este 9.35	
Erdély felé:		Erdély felől:		
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 8.59	Gyorsvonat reggel 8.08	
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.07	Személyvonat d. e. 10.50	Radnáról délután 2.36	
Személyvonat d. u. 4.07	Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06	Radnáról vas. és ün. e. 8.13	
Gyorsvonat este 7.18	Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel 6.15	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44	
Vegyesvonat délután 5.—	Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel 5.—	Gyorsvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.55	Vegyesvonat este 7.06	
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33		
Brád felé:		Brád felől:		
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Gurahonczról szm. r. 8.03	Vegyesvonat d. e. 11.—	
Gurahonczra szm. du. 4.30	Gurahonczra szm. du. 4.30	Személyvonat este 5.56	Pankótáról sztv. este 9.20	

Motormenetek

Arad—Szabadságtér—Battonya között.	
Battonya felé reggel 6.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.41	Battonya felől d. u. 4.05

Arad p. u. Kisjenő-Erdőhegy és Pankóta között.	
Kisjenő felé délelőtt 11.25	Pankóta felől reggel 5.48
Pankóta felé este 7.20	Kisjenő felől délután 2.51

Menetrend a hadgyakorlatokra.

Soborsin—Tövis között.		M.-Radna—Szeged-Rökus között.	
Szeptember 7-én:		Szeptember 8-án:	
Soborsin erk. délután 5.11	Soborsin ind. délután 5.18	M.-Radna ind. d. e. 10.50	Paulis délelőtt 11.03
Zám délután 5.49	Maró-Illye este 6.23	Györök délelőtt 11.34	György ac délelőtt 11.57
Branyicska este 6.38	Déva este 6.58	Arad erk. délután 12.10	Arad in tul. délután 12.20
Piski érkezik este 7.12	Piski indul este 7.22	Sofronya ind. d. u. 12.39	Kurtics délután 12.53
Szászváros este 7.46	Alkenyer este 8.05	Lökőshaza délután 1.16	Kétegyháza délután 1.40
Alvi c este 8.27	Gyulafehérvár este 9.3	B. Csaba erk. d. u. 2.04	B. Csaba ind. délután 2.35
Tövis érkezik este 9.30			Csorvás délután 3.12
Allios—Mária-Radna között.		Oroszló délután 3.43	
Szeptember 7-én:		Vásárhely Kutas d. u. 4.05	
Allios indul délután 2.30	Temes-Hidegkut d. u. 2.45	H. M.-Vas hely d. u. 4.40	H. M.-V. Népker d. u. 4.45
Lippó délután 3.06	M. Radna erk. d. u. 3.10	Algyó délután 5.09	Szeged-Rökus erk. d. u. 5.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 1. —

Magyar isztendő: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 115—6 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 117—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 117—8 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 116—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 115—7 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 114—5 fillérig.
Sertéselészék: Augusztus hó 29. napján volt készlet 43,656 darab, augusztus hó 30. napján felhajtott 498 darab, augusztus hó 30. napján elszállított 350 darab, augusztus hó 31. napján maradt készlet 43,804 darab — Utlet: Szilárd.

NYILT ÉR.*

Felhívás.

Született francia nyelvmesternő

f. évi szeptember 1-től

három havi idényre

francia nyelvű tanfolyamot nyit (kor és nem különbség nélkül.)

Sok évi tapasztalat alapján szakszerű és alapos oktatás segélyével a rövid idő dacára, a hallgató csekély szorgalma és közepes tehetsége mellett is bámulatos eredményt ér el.

Az oktatás magyar vagy német nyelv segélyével történik 1—1 órán át.

Beiratkozás és bővebb felvilágosítás

Révész Nándor

1880 könyvkereskedésében

Arad, Minorita-palota Andrássy-tér.

TELEFON 265 SZ.

Író-, rajz- és iskolaszerek, füzetek a tan-testületek által meghatározott minőségben.

Hatósági orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

Minden gondos szülő

fertőtlenített

használt

iskolakönyveket

vegyen gyermekeinek, melyek

A R A D O N

egyedül csak

Ingusz I. és fia

könyvkereskedésében

Weitzer János- (Templom-)utca, a polgári finiskolával szemben,

kaphatók.

Hatósági orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

„Haladás” rajztömb, aradi gyártmány kitűnő Péterfalvi papírból.

Szőlőtermelők

figyelmébe ajánlunk

szőlőcsomagoló - papírt,

kosarvarró-zsineget és kosárcimkét a legjutányosabb árak mellett.

Rotth testvérek

ARAD.

Minden ősz haj

eredeti színét és ifjúkori szépségét visszanyeri a **Hajós-féle**

HAJREGENERATOR

használatát által;

nem festi a bőrt és a fehéreműt nem piszkítja.

Egy üvegnek az ára 1 kor. 20 fill.

Szép tartós feketére fest

minden haját a **HAFÓS-féle**

MELANOGEN

a szín le nem mosható.

Ára egy adagnak 2 korona.

Gummi különlegesség (óvszer),

valódi amerikai speciálitás.

126

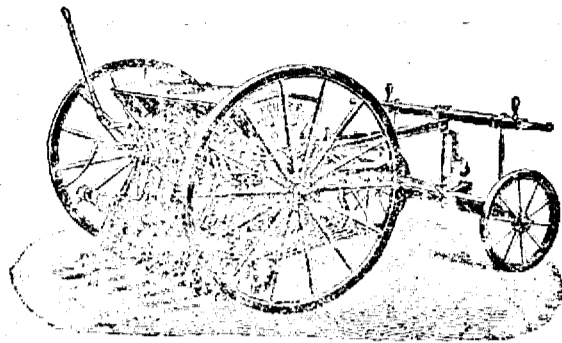
Egy eredeti légmentesen elzárt dobozban 6 darabban 2 korona.

Fenti készítmények kaphatók egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gazdasági gépek és eszközök

u. m.:

Sorvető gépek,

Konkolyozók,

Rosták,

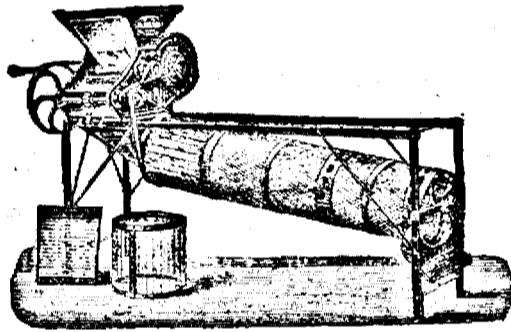
Egyes és kettős ekék stb.

legjobb kivitelben és jutányos árak mellett kapható

KOVÁCS SOMA

gépkereskedőnél

ARADON, Neuman-palota.

KÜHNÉ
1903.

mosoni gépgyáros

kizárólagos raktára

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN,

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.)

a beiratások **szeptember 1-től** mindennap d. e. 10—12-ig, d. u. 4—7-ig tartatnak.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, czimbalom, magánének és minden fuvóhang.
Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, zeneszerzés, zenetörténet, karének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték
ugyanazon tanterv szerint, mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

BAYER BETTELHEIM IDA, (felügyelőnő) zongora és zeneelmélet.

KISS KÁROLY, czimbalom.

KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.

MÜTTERMÜLLERNE-LENGYEL ERZSI, zongora és zeneelmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.

SCHREYER JAKAB, zongora.

UNGER MÓR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.

WEICHHART AURÓRA, magán-ének.

Az intézetben a fentebb nevezetteknek kívül szükség esetén néhány segédtanár is tanít.

Tandij havonkint: az alsó osztályokban 10 korona, fuvóhangszerekre 6 kor. Előre fizetendő.

BEIRATASI DIJ 6 KORONA.

Az igazgatóság figyelemre kívánja saját érdekükben a növendékeket, hogy a beiratás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozására mielőbb jelentkezzenek.

Alapított 1840.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

A R A D.

Őszi divatkelmék nagy választékban megérkeztek.

Leányok és fiuk részére fehérnemük legolcsóbb árakban.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

A R A D.

Női divat és kelengye áruház.

1406

Férfi és
női harisnyák
egyetlen bismert jó mi-
nőség Kizárólagos raktárunk.

Vászon, chiffon, asztal-
neműk eredeti
gyártáron.

Fekete szür-
ke, barna fegyház-
ban kötött gyermek ha-
risnyák ósmert cicsó árakon.

Nagy szőnyeg raktár,
paplanok és mat-
raczok.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen orvosságot magyarázó jó asszultott mindenkinek ingyen el a házi orvossággal a baj gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, s honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelése czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárholon magyarúl, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron-Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1437

Cséplőgépek

felszereléséhez szükséges hivatalos

Mentőszekrények

10 koronáért kaphatók

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében 1427

== A R A D O N. ==

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, szívbillentyű, nő, tüdő és gégébajok, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hideg vizgyógyimód, villamiény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosasok, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

M. kir. Államvasutak.

94176—1903. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alólirt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére jövő 1904. évben szükséges lenolaj kenőcsze szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező lenolajkenőcsze szállítására vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy ut 78. szám, II. emelet 40. ajtószám) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi szeptember hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látando el.

„Ajánlat lenolaj kenőcsze szállítására 94176—1903. A. III. sz. hoz.”

Bánatpénzü az ajánlott lenolajkenőcsze egy évi értékének 5 százaléka készpénz vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi szeptember hó 10-ikén déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állíthatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1903. évi aug. hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798

Arad legregibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Eisőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és

1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi mészáros és hentes szakcsoport részéről pályázat hirdettetik egy az aradi közvágóhidon létező

béltisztító vállalatra.

Pályázati határidő folyó évi október hó 15.

A pályázó tartozik 1000 korona biztosítékot letenni.

Érdeklődők forduljanak Glück Károly szakcsoporti elnök urhoz vagy Ehek István jegyző urhoz. 1903

Szőlős gazdák szives figyelmébe!

Kendli Ödön

gépműhelye és ércöntődéje

Arad, Kossuth-utca 47. szám.

Ajánlja a szüreti idény közeledtével, saját gyártmányu, legjobb szerkezetű, tartós anyagból készült eredeti francia rendszerű és állványos

borsajtóit,

melyek különféle nagyságából, nagy raktárral rendelkezik.

Ugyzintén ajánlja saját rendszerű vasállványos 1906

szőlőtaposó kádjait is.

Arany, ezüst érmekkel és oklevelekkel kitüntetve a pozsonyi orsz., ma kól és zentai kiállításokon.

— Szolid kivitel. —

Szilva termés

Krokna községben a folyó évben **tulbóven termett**, ugyannyira, hogy több száz nagyhordó pálinka főzésre lehet számítani; miért is felhívom erre a vevő- és érdeklődő közönség becses figyelmét.

Megkeresések ajánlott levélre választ és feijvilágosításokat ad

Toncza Sebestyén, okl. tanító.

Egy ügyes nagyobb leány

könyvkötészetünkben azonnal állandó alkalmazást nyer.

19939—1903

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük a közműves munkával foglalkozó munkaadók és segédcsomagulatuk munkarendje tárgyában alkotott szabályrendeletünk folyó év szeptember hó 1 től kezdve életbe lép.

Arad, 1903 évi augusztus hó 31.

A városi tanács.

3136—1903. pm.

Hirdetés.

Az Arad sz. kir. város területén legtöbb adót fizetők kimutatása a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének 1904. évre vonatkozó készítése czéljából elkészítettvén, azt folyó évi szeptember hó 2-től számított 8 napra hivatalomba betekintés és a netalán szükséges felszólalások megtehetése végett közszemlére kiteszem.

Arad, 1903. évi augusztus hó 31.

Institoris, polgármester.

Arad legnagyobb órá és ékszerraktára.

Iskolás deákok részére pontosan járó órák 5 koronától kezdve kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órá és ékszerésznel

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és zálogcédulák

a legmagasabb árban megvételik vagy becseréltetik.

Szolgcsobb bevásárlási forrás.

425—1903. — V. 2023/5. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság 1902. V. 2023/1. számú végzése által Friedmann Farkas és társa végrehajtató javára, Papp András ellen összesen 206 kor. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság fölül foglalt és 741 koronára becsült malom berendezési tárgyak és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak a még fizetetlen összeg kielégítésére.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Arad-Gáj templom-utca 51. sz. a. leendő eszközülésre 1903. évi szeptember hó 2-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cikk 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk. 107. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1903. évi augusztus hó 18. napján.

Török Dénes, bír. végrehajtó.

1904

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szilvhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Menjünk anyám!! Hová? FRANK LEO férfi-, fiu- és gyermek ruha áruházába,

Andrássy-tér 9. sz., (az új minorita templommal szemben),

hol most, az iskolaidény beállfával a legújabb, legdivatosabb, s legolcsóbb ruhát kapunk, és pedig:

Fiu-öltönyök:

12—17 éves növendékek részére.

Jó cheviot-öltöny őszi idényre 10 kor.
Kitünő tartós iskola-öltöny őszi idényre 11—14 k.
Finom kamgarn különféle színben 15—18 kor.
Különlegességek divatos oldal 20 kor. és feljebb, zsebbel, finom kivitelben.

Gyermek-ruhák:

8—12 éves gyermekek részére.

Őszi kétsoros viselő öltöny 6 kor.
Nagyon tartós Loden-öltöny 7—8 kor. 1879
Valódi zsolnai 11 kor.
Különlegességek finom kamgarnból díszes kivitelben 12—14 korona és feljebb.

Őszi férfi-öltönyök:

Jó cheviot-öltöny 16 korona.
Finomabb öltöny 18—20 korona.
Középfín. kamgarn-öltöny 22—24 korona.
Kitünő tartós öltöny valódi zsolnai Lodenből 26—30 kor.
Egész finom új divatu kamgarn-öltöny 32—38 k.
Különlegességek a legfinomab francia kamgarnból 40—48 korona.

Őszi felöltők:

Jó szürke cheviot felöltő 20 kor.
Kitünő minta Doubl felöltő 24—30 kor.
Valódi kamgarn többféle színben 24—30 korona.
Különlegesség egész finom felöltőkben 32—44 korona.

Szolid elv!

Külön mérték szerinti osztály!

Pontos kiszolgálás!

Legújabb Leány felöltők

gyermek gallérok

nagy választékban

Stern M. A.

Alapított 1875.

női felöltők Áruháza

Aradon, **Andrássy-tér 10.**

az új Minorita palotával szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kosztba fogadtatik

Keresztény úri családhoz, középiskolai tanuló vagy polgárba járó leányka, esetleg két testvér is. — Czim megtudható a kiadóhivatalban. 1901.

Eladó házak.

2 kisebbszerű adómentes új ház kedvező fizetési feltételek mellett olcsó áron eladó. Bővebbet az Aradi Ipar és Népbank jelzálog osztályánál. 1875

Délutáni foglalkozást, lehetőleg írásmunkát keresek. Czim a kiadóhivatalban.

Dokál-kocsi

egészen új, legszebb forma, olcsón eladó. Pollák József, Háltér 1. 1894

Az Andrássy-tér 9. sz.

házban egy 2 szoba és konyhából álló udvari lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél vagy szíveségből Walder Gyula gyártulajdonosnánál. 1833

Fodorné-Krausz Berta

zongoratanítónő, a tanórák beosztása czéljából, reggel 8—10 óra között otthon található: Weitzer János-utca 8. földszint, jobbra. 1890

Kapható 5 darab

új 20 hektós hordó, hektó ára 8 korona 40 fillér. Grünwald Ferencz kádárnál, Magyar utca 25. 1902.

Szőlőszállításra legalkalmasabbnak elismert

szabad. farekeszeinket

gyártelepünk felosztása folytán

mélyen az eredeti áron alul adjuk el.

Fagyapót minden rekeszhez ingyen!

Kedvezményes szállítási díjak!

MUNK H. és FIAI

Maros-Szlatina, Aradmegye.

Képvisező Arad és Vidéke részére:

1746

SCHAFFER HENRIK,

Arad, Andrássy-tér. — Telefon 208. sz.

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén általában ösmert!

Nem csoda,

hogy csodálkoznak a felett, noyan vagyok képes **valódi fémjelzett tiszta arany ékszer** és finom pontos járatu órákat **oly rendkívül olcsón** árúsítani. Mint például:

Egy szépen diszitett rem. nickel anker óra 2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasuti nickel óra . . . . . 3 forintért.
Egy erős finom aczél rem. óra . . . . . 3 frt. — kr.
Egy háromfedeles tula rem óra . . . . . 5 frt. 50 kr.
Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
Arany láncokat csak az arany értékért és csekély fagon díj.

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját magam javítok, 3 évi jótállást vállalok.

Zálogszedula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem

Tisztelettel:

Zinner Vilmos,

műlőrás és ékszerész Arad, Forray-utca 2/h.

318

Vidéki megrendelések lelkismerettel lesznek eszközözve.

Őszi ujdonságaim megérkeztek!

Női ruhakelmék, blous és ruhaselymek. Vászón, chiffon és asztalneműek.

„MENYASSZONYI KELENGYE“ minden kivitelben.

Francia fanel és barcheta legremekebb mintákban.

Kész blousokban különlegességek.

Singer Sándor áruháza Arad, Andrássy-tér 20.

Legnagyobb raktár feygházban kötött női, férfi és gyermek harisnyákban.

1867